Hind 5 senti. **Neljapäewal, 17. märtsil 1932.** **Nr. 33.**

RAHVALEHT

TEISIPÄEVAL, NELJAPÄEVAL JA LAUPÄEVAL. Iga numbriga maksuta kaasas „Juturaamat."
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üldine 449-90.
Tellimiste ja kuulutuste tarif 6. leheküljel.

Trusti ohver Eestis.

Paide tikukuningas poos enese.

Jaan Marguse enesetapp.—Majanduslikud raskused ajasid surma.

Paide, 16. 3. — Eile öösel poos enese endine tikuwabriku „Baltika" omanik Jaan Margus. Mahajäetud kirjast selgub, et enesetapmise põhjuseks olid majanduslikud raskused, mille all kadunu juba mõnda aega kannatas.

J. Margus oli omal ajal Paide rikkaim mees, kes tegutses mitmes suuremas äriettewõttes.

Jaan Margus, kes 59 a. wana, elutses oma perekonnaga Paides Wakfali tän. 4. Teisipäewa õhtul töötas ta oma kabinetis ja heitis siis magadistoas puhkama. Sealsamas magas ka tema abikaasa.

Öösel ärgates märkas proua Margus, et mees on sängist kadunud. Ta läks meest otsima. Kabinetis oli laua peal **rahakott, mille alt paistis wälja kiri.**

Paha aimates haaras pr. Margus paberilehe, mis osutus tema mehe surmaeelseks läkituseks. Kirjas teatas J. Margus, et ta on otsustanud oma elule lõpu teha, sest majanduslikud raskused on suuremad kui et ta neist jagu wõiks saada.

Proua Margus hakkas meest otsima ja **leidis ta hoowil olewas kõrwalmajas poonult.**

Kadunu oli waremalt Paide tikuwabriku „Baltika" omanik. Pärast tikumonopoli maksmapanekut sai J. Margus trustilt iga kuu 75.000 senti.

Mõne aja eest wähendati aga seda tasu 25.000 sendi peale, mis J. Marguse nappide sissetulekute juures end walusasti tunda andis.

Waremalt oli J. Margus peaosanikuks Steinbergi tubakawabrikus, kus ta samuti kahjusid pidi kannatama. Ka Järwa-Jaani tärklisewabrikuga, ning Tallinna kastiwabrikuga, mis mõne aja eest maha põles, **sai kadunu suuri kahjusid.** Ta oli aktsionär ka „Eesti Marmoris".

Arwatakse, et J. Marguse kohustuste kogusumma ulatab mitmekümne miljoni sendi peale.

J. Margus wõttis osa ka seltskondlisest tegewusest. Ta oli muuseas tuletõrjeseltsingu esimees. **Kadunut tunti** mõnusa ja sõbraliku mehena.

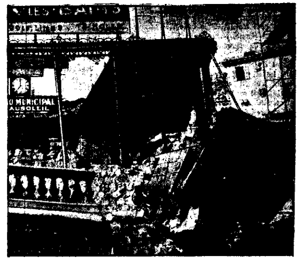

Kohutaw õnnetus Monte-Carlos.

Monte-Carlo hammasratta-raudteel juhtus ränk õnnetus. Peaegu lõppjaama jõudnult, hakkas rong piduri rikke tõttu tagasi libisema. Ta tormas alla orgu. Kaks inimest said koha peal surma, 3 raskesti haawata. Pildil — purunenud wagunid oru jaamas.

Eesti heeringas tuleb!

Asutati püügiühing.

Eile asutati Tallinnas aktsiaselts **„Kalandus", mille ümber on koondunud** peaasjalikult senised piiritusekaubitsejad. **„Kalandusse" kuuluwad** Jürisson, Kolumbus, Liiman, Kilu, Inkabel j. t. — kokku 15 meest. Põhikapital — 10 miljonit.

„Kalandus" asub maikuus heeringapüügile Islandi ja Gröönimaa wahel. Püügilaewadeks jääwad senised piiritusslaewad „Duben", „Cefalonia" ja „Relis".

Umbes 6000—7000-tonniline emalaew ostetakse Inglismaalt. Üldse sõidab Eesti heeringalaewastikuga merele umbes 250 meest.

Odaw õnnesoowitelegramm.

Postiwalitsuse wastutulek pühiks.

Postiwalitsus juhib publiku tähelepanu sellele, et lihawõttepühade ajal wõidakse wahetada Eesti piires alandatud taksiga kindlateksilisi õnnitlustelegramme. Õnnitlustelegrammide taks on päewal äripäewiti saatmisel iga sõna pealt 3½ senti harilikult wõetawa 5 sendi asemel, kusjuures alammäär telegrammi eest on 40 senti; öösel ning pühadel saatmisel iga sõna pealt 7 senti harilikult wõetawa 10 sendi asemel, kusjuures alammäär telegrammi eest on 80 senti.

Lihawõtte õnnitlustelegrammide wastuwõtt telegraafiasutistes algab palmipuude pühal, 20. märtsil ja lõpeb 3. pühale järgnewa päewa, 30. märtsi, möödumisel.

Telegrammi saatmisel walib saatja postiasutises wäljapandud tekstide hulgast sobiwa wälja, ei kirjuta aga telegrammitähikule seda teksti, waid ainult selle teksti ees seiswa, tähtedega wäljendatud järjenumbri ja märgib telegrammi ülemisele äärele sõna „Õnnitlustelegramm". Adressaadile wäljastamisel kirjutatakse selle järjenumbri asemele juba õnnitlustelegrammi tõeline tekst.

Enne pühi telegrafile antud õnnitlustelegrammid toimetatakse adressaatidele kätte esimese püha hommikul.

Jaapanlaste lennuk wenelaste wõimuses.

Kantonis lendas õhku laskemoonaladu.

Harbin, 15. märtsil. Teatatakse, et Nõukogude lennukid sundisid Pogranitschnaja lähedal maanduma Jaapani lennuki, kes oli lendamas Wene territooriumi kohal.

Kanton, 15. märtsil. Siin lendas õhku neli laskemoonaladu. Arwatakse, et see on kommunistide tegu. Linn rappus otsekui maawärisemisest.

Mandshuli, 15. märtsil. Hiina wäed, kes siin hiljuti mässu tõstsid, koonduwad nüüd Dalai Nori, kust ähwardawad uuesti Mandshukile kallale tungida. Raudteekaitsewäed saadeti mässulisi laiali ajama, kuid osa wägedest ühines mässulistega. Jaapani konsuli korraldusel ewakueeriti siit täna 70 Jaapani naist ja last.

Proua Gandhi wangi.

Borboli (Indias), 15. märtsil. Proua Gandhi, kes uuesti arreteeriti, mõisteti kuueks kuuks wangi.

Bombay, 15. märtsil. Siin wangistati 120 isikut kodanliku wastupanu pärast.

Austria wäejuht jäi rongi alla.

Feldmarsal Weber-Ebenhofi surm.

Wiin, 15. märtsil. Feldmarsal von Weber-Ebenhof, endise keiserliku Austria silmapaistwam wäejuht, sai möödunud ööl õnnetult surma. Raudteerongile astudes, silmapilgul, mil rong oli juba liikumas, libises ta jala trepil, ja wana sõjamees kukkus ratasse wahele, kus sai silmapilkselt surma. Maailmasõja ajal feldmarsal von Weber juhatas Austria wägesid Karpaatides.

Moskwa atentaadi järelkajad.

Wene weeretab süü poolakatele.

Moskwa, 15. märtsil. Kuibõšew-[illegible] ajal saata Poola walitsusele memorandumi Saksa saatkonnanõuniku von Twardowski wastu toimepandud atentaadi asjus. Selles memorandumis antawat teada nende Poola kodanike nimed, kes olewat olnud atentaadi õhutajaiks.

Atentaadi toimepanija üliõpilane **Stern** ja tema lähem kaastööline **Wassiljew** antakse kõrgema tribunaali sõjakolleegiumi kätte. Süüdistajana kohtus esinewat peaprokurör Krõlenko.

Werejaun San Salvadoris.

Kommunistliku mässu mahasurumine.

Mehhiko, 15. märtsil. Ameeriklane, kes jaabus siia San Salvadorist, jutustab, et kommunistide mässu ajal jaanuarikuul San Salvadoris on seal kohutawaid metsikusi toime pandud. Mässu mahasurumisel on San Salvadori sõjawõimude endi seletuste järgi 8000 mässulist tapetud. Hukkamised kestwat ka praegu weel edasi.

Iga nädal hukatawat 10 kuni 25 kommunisti. Walitsus olewat poole sõjawäe, nimelt 4500 sõdurit, laiali saatnud, kahtlustades wehi kommunismis.

Lossi mäelt alla!

Läinud esmaspäewal hakkas Kawastu mehe Johannes Konti hobune Tartu Lossimäest alla sõites lõhkuma, mille tagajärjel raekoja poole pöörates regi ümber läks. J. Kont sai põsest weristada ja põrutada, kuna kaasasõitjal naisel polnud midagi. Õnneks said ka tänawakäijad eemale põigata lõhkuwa hobuse eest. Talumehe kohta koostas politsei protokolli, kuna mäest allasõitmine on keelatud.

Lindbergi laps pole enam elus.

Otsitakse warastatud lapse riideid.

New-York, 15. märtsil. Kardetakse, et Lindberghi rööwitud laps ei ole enam elus. Ristsugustele kuuldustele andis põhjust politsei ringkiri kõigile hotellide ja möbleeritud tubade pidajaile, milles palutakse enne prügi põletamist wõi äraweamist hoolsasti järele waadata, kas prügi hulgas ei leidu pakki, mis sisaldab lapse riideid.

Hamburg, 15. märtsil. Ameerika aurikul „City of Baltimore," mis oli saabunud New-Yorgist, pandi möödunud ööl läbiotsimine toime, sest oli lewinud kuuldus, et aurikul asub Lindberghi ärawarastatud wäike poeg. Laps, keda oli peetud Lindberghi pojaks, osutus 2-aastaseks tütarlapseks, kes oli oma ema kaasas. Ema ühes lapsega oli tulnud oma sugulasi Saksamaal külastama.

Möödunud nädalal pandi samal otstarbel Hamburgi sadamas toime läbiotsimine Ameerika aurikul „President Roosevelt."

Rootsi maadlejad-poksijad Tartu.

Suured wõistlused ülikooli juubeli ajal.

Stokholm, 15. märtsil. Rootsi maadlejad ja poksijad lähewad Tartu spordiwõistlustele, mis peetakse juuni lõpul Tartu ülikooli 300-aasta juubeli puhul. Wõistlused peawad algama 29. juunil.

Eesti maadlejad oma wiimasel külaskäigul Stokholmis kutsusid Rootsi sportlasi neist wõistlustest osa wõtma. Kokkulepe saawutati esialgu ainult Rootsi maadlejate ja poksijate osawõtuks. Eestlased soowiwad Tartu wõistlustel näha ka Rootsi kergejõustiku, ujumisspordi ja wahest ka jalgpalli esindajaid.

Surmaotsused Peruus.

Karistus presidendi elu kallale kippumise eest.

Lima, 15. märtsil. Peru presidendi elu kallale kippumise pärast mõisteti siin surma kaks meest. Kaks kaebealust mõisteti 20 aastaks sunnitööle. Atentaat presidendi wastu pandi toime 6. märtsil.

Kaewandustöölised tules.

Praha, 15. märtsil. Ühes ligniidikaewanduses Böömimaal puhkes tuli. 13 mäetöölist päästeti, neli hukkus tules. Tuli sai alguse laste käest, kes kaewanduse suus mängisid tulega.

Tantsupõrandalt.

„Prosibe" tantsuwõistlus.

Neljapäewa õhtul kell 10 peetakse „Gloria-Dancingus" esimesed tantsuwõistlused elukutselistele tantsu-abiõpetajatele. Lisaks tantsudemonstratsioone tantsuõpetajailt ja rumbawõistlus asjaarmastajaile. Auhinnawõistjate koosseisu kuulub ka Ameerikast kodumaale saabunud poksimeister Walter Palm.

Tartu tantsurahwas ärewil.

Tartus tantsuwõistluse puhul aset leidnud rahawargus ühelt Tallinna tantsuõpetajalt on Tartu tantsust huwitatud ringkondades kõneaineks. Tantsuõpetaja J. Adamtau ja tema assistent Keerman teatawad meile, et nad ei istunud seal lauas, kus raha kaduma läks, seega nad ei ole kuidagi asjasse segatud.

CORSO KOHVIK

Vabaduse plats 5 EKA majas
tel. 454-18 ja 449-30

Meie hinnad:

kuni kella 5 p. l.		Peale kella 5 õh'ul.
Kr. 0.20	tass kohvi	Kr. 0.30
„ 0.15	klaas teed	„ 0.20
„ 0.10	kook	„ 0.15
„ 0.10	Viini sai	„ 0.10

Muusika kella 5 p. l. — ½ 12 õhtul.
Piljard, male, ajakirjad

Kino **„MODERN"** S. Tartu m. 4. Telefon 304-68.

16. märtsist — võluv iludus **Lil Dagover** — noor ja veetlev blondiin **Lien Deyers** — 16. märtsist

võistlevad mängus haaravas helifilmis

„ELU LAUL" (Kord saabub igaühele armastus)

Kaasakiskuv armastuse tragöödia. Parim näitl. koosseis: **Lil Dagover, Lien Deyers, Igo Sym, Felix Bressart** jne.
Põnevus pealtvaatajate hulgas kasvab iga minutiga kuni põrutava oma elulise reaalsusega lahenduseni. Tuntud näitejuhi Erich Waschnek'i lavastus — helitehnika viimane sõna. Meloodilisemad motiivid! Omapärased laulud!
II. **„Paramount" heli-nädalaringvaade.** Maailma viimased uudised. III. **Heligrotesk.**
Algus arip. kell 5, pühap. kell 2. Kassa avatud kella ½5—10-ni.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

Ringi ümberilma

Lindberghi uus ettepanek lapserööwlitele. Ajalehes „Philadelphia Record“ on ilmunud uus Lindberghi ettepanek kurjategijatele. Lindbergh annab kurjategijatele nõu lõigata lapse järgist tükk wälja ja hoida seda oma käes. Laps asetada kindlasse paika, ja teatada sellest Lindberghile, nii et lapse tagasiandmine wõiks sündida salaja. Siis määrab Lindbergh uue kohtamise ja maksab nõutud summa neile, kes näitawad ette rildetükk, mis peab täpselt sobima lapse järgisse. Kõik see sünnib, nagu ooberst Lindbergh on kindlasti tõotanud, suurimas saladuses.

Kuningat ei tohi sõimata. Keegi belglane Loos, kes oli kuninga aadressil deinud sõimusõnu, mõisteti aastaks türmi, 300 franki rahatrahwi maksma ja kodanliste õiguste kaotamisele wiieks aastaks.

Järjekorrane inimeserööwimine. Dederstedtis, Halle lähedal, oli juhtum, kus ühe elust lahkunu sugulased, sattudes tülli testamendi pärast, rööwisid ühe 83-aastase wana naise. Rööwlid, keda oli mitu inimest, muuseas ka kaks naist, ilmusid selle wanaeidekese sugulase, kellegi pagari majja ja soowisid tungiwalt kokku saada wanakesega. Pagar ei tahtnud lubada seda jutuajamist. Siis tungiti majja wägiwaldselt, wanake kisti woodist wälja ja wiidi ära. Kurjategijad ühes oma ohwriga põgenesid autol. Praegu ei ole politsei weel jõudnud kindlaks teha, kuhu see wanaeideke wiidi.

Kui filmitäht abiellub neegriga. Möödunud aastal kerkis Hollywoodis üles üks uus filmitäht, keegi Mary Holan. Talle ennustati samasugust suurt karjääri, nagu seda on Gloria Swansonil wõi Pola Negril. Filmitähe unistused aga ei täitunud, sest ta abiellus ühe neegriga, — tegu wiis, mida Ameerikas ei andestata kunagi. Filmilepingud katkesid, ja proua ei leidnud endale enam kuskilt tööd. Wiimaks awas ta moeäri, kuid ka sellega ei olnud õnne. Seltskonna poolt pandi äri boikoti alla ja jäi ruttu pankrotti. Kriteenijatele jäid palgad maksmata ja peale selle oli äri pereraine lubanud endale mõnesuguseid eksimisi seaduse wastu, mille eest ta keda nüüd ähwardamas 4-aastane wangistus ja suur rahatrahw 50.000 krooni ümber, wõi üle selle.

Jimmy Walkeri haigus. New-Yorgi populaarne linnapea Jimmy Walker kaotas meelemärkuse ühel arstlikul järelwaatusel ja wiibis minestuses 10 minuti kestes. Arstid arwawad, et kuna Jimmy Walkeri südamehaigus on wõtnud ähwardawa kuju, wajab linnapea pikemaajalist ametipuhkust.

Alasti tants kohtus. Berliinis oli kummaline juhtum, kus keegi daam, kes oli kohtulaua ees wastust andmas warguse pärast, kiskus end äkki alasti ja algas tantsu kohtuniku silma all. Ajalehed arwawad, et selle teguwiisi põhjuseks on üldine närwilikkus, mille all kannatawad praegu kõik sakslased.

Natuke kummalist arwustikku. Keegi arst Londonis on teinud huwitawa kokkuwõtte, mille järgi inimene räägib aastas umbes 11 wõi 12 miljonit sõna ja surub umbes 1200 inimese kätt. Inimene pilgutab silmi aastas 95 miljonit korda, mis nõuab samasugust lihaste jõudu, nagu seda on waja 25 kilogrammi ülestõstmiseks.

Warastatud inimesed.

Roimarid, kes teeniwad lapsearmastuse arwel. Ajaloolised lapsewargused. — Surmanuhtlus inimeserööwlitele.

Kõmulised lastewargused Ameerikas.

Ameerika kriminaalpolitsei töötab ikka weel palawikuliselt, et tabada neid kurjategijaid, kes rööwisid 1. märtsil ooberst Lindberghi 19-kuise poja, tahes wälja pressida lunastusehinnaks selle lapse eest 50.000 dollarit.

Lasterööwimine on kuritegu, mis inimlikust seisukohast kõige jubedamtum. Juba kord ennemalt,

1907. aastal, oli Ameerikas juhtum, kus ühe lapse rööwimine äratas seltskonna suurimat meelepaha.

Seekord rööwiti Dover'is (Delaware's) neljaaastane Horace Marvin. Kõik ameeriklased, presidendist kuni lihttöölisteni, wõtsid siis osa selle kuriteo awalikuks-tegemisest. President ise saatis õnnetule isale kirja, kus ta awaldas oma sügawaimat kaastundmust. Igas Ühendriikide postiasutuses awaldati kadunud lapse pilt ühes lähema isikukirjeldusega. Kriminaalametnikud otsisid läbi kõik linnad ja maakonnad, ja hulk eraisikuid pakkus neile selleks oma kaasabi.

Meeleheitelewiidud isa sai aga wahetewahel ähwarduskirju, milles talt nõuti, et ta maksaks wälja lunastuseraha. Kurjategijad endid aga ei leitud.

Kaks kuud hiljem leiti lapse laip

tema wanemate maja lähedusest...

Üldse on lasterööwimine Ameerika kurjategijatele wäga tulus ettewõte, samuti, nagu „racketeering“ — raha wäljapressimine ärimeestelt. Möödunud aastal on Ameerikas rööwitud 279 inimest, ja 13 nendest tapetud. Seltskonna meelehärm nende sündmuste puhul on nii suur, et juba mitmel korral on nõutud inimeste „warastele“ kõigesuuremat karistust — surmanuhtlust.

1874. aastal äratas suurt tähelepanu 4-aastase Charlie Ross'i rööwimine, milline juhtum aga kuni tänapäewani

ümbritsetud müstilise saladusega.

Lapse isa sai ka seekord kirju, milles esineti nõudmistega ta wastu, ja ta täitis need nõudmised, kuid ei saanud sellest hoolimata enam iialgi näha oma last. Laps jäi kadunuks.

Tume saatus on jaanud osaks wäga paljudele Ameerika lastele. Nii kadus saladuslikul kombel 14-aastane tüdruk Mary Tinsdale, keda nähti kõige wiimati a. 1867 hästiriietatud daami seltsis. Neljaaastane poisikene James Murphy wõeti 1871. aastal ühe daami poolt kaasa wäljasõidule aurupaadiga, ja sestsaadik jäi laps kadunuks igaweseks. Wõib-olla, ei ole need lapsed weelgi surnud, waid elawad praegu, ilma, et teaksid, kes on kord olnud nende wanemad?

Pole mingi ime, et kõik jõukad lastewanemad Ameerikas wõtawad ikka tarwitusele kõiksugu ettewaatuse abinõud, et kaitsta oma lapsi rööwimise eest. Lapsed, keda walwatakse „kahe- ja kolmekordselt“, pääsewad tõesti rööwlite küüsist. Üks neist lastest, keda walwati kõige enam, oli

John Nicolas Brown — „10-miljoni dollariline baby“.

Tema magadistoa aknad olid kaitstud terastrellidega, ja mänguplats — okastraatiga. Relwastatud salapolitseinikud pidasid alati selle lapse juures wahti. Nii tugewa kaitse tõttu ei saanud kurjategijad kuidagi toime lapsewargusega; John Nicolas Brown kaswas noormeheks, ja abiellus 1930. aastal.

Inglismaal tuleb täiskaswanute ja laste rööwimist wäga harwa ette, ja enamasti on kõik sellased juhtumeid ikka seletatawad perekonnatülidega.

Erakordseks osutus Inglismaal siiski juhtum, kus rööwiti kaks last, Ann ja Arthur Corse, 40.000 naelsterlingi pärijad. Nagu pärast selgus, oli lapsed warastanud üks abielupaar. Kohtunik leidis aga, et lapsewarguse motiiwid ei olnud kuritahtlikud, ja abielupaar pääsis rängema karistuseta.

Kõige kõmulisem lapsewargus Inglismaal oli 7-aastase Reggie Browni wägiwaldne ärawiimine tema wanaema majast.

Ühel hommikul tungisid neli relwastatud meest majja, laps asetati walmisseiswasse autosse, ja sõidutati ära. Möödus kolm aastat, siis leidis ema wiimaks oma lapse Lõuna-Iirimaalt...

Muidugi on lugejal weel meeles kindral Kutepowi wargusselugu, mis leidis paari aasta eest aset Pariisis. Kindral kadus jäljetult. Teda olewat kõige wiimati nähtud kellegi wõluwa wenelanna seltsis, kellega kindral wahetas mõned sõnad. Oletatakse, et kindral meelitati ühte taksiautosse, uimastati ja surmati seal. Teise oletuse järgi on enamlaste agendid wiinud kindral Kutepowi Wenemaale, kuna enamlaste huwides oli Wene pagulaste kindralit jäljetult ära kaduda lasta.

Kurjategijad, kes olid Ameerikas rööwinud ühe miljonäri poja, saadi kätte ja mõisteti igaüks kuuekümneks aastaks wangi. Tõenäoline näib olewat, et edaspidi hakatakse Ameerikas seesuguseid kurjategijaid karistama surmanuhtlusega.

Raadio täna ja homme

Neljapäew, 17. märts.

Tallinn. 17.00: reklaami ja heliplaate. 17.20: päewauudiseid. Wahepeal kell 17.30. ajanäitaja-õiendus. 17.50: heliplaate. 18.30: ülekanne Tartust. 19.00: Jaan Rumma: Kõnekunstist. 19.30: pool tundi noorsoole. Jaan Ümo: Noorte ülekandeid eesti kodu korraldamisel. 20.00: ülekanne Tartust. 20.05: kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Benoit awam. Jeanne Hachette; Aubert, Rokoko-süit; Kost'al, Itaalia süit; Soololaule Therese Rei (koloratuur-sopran) ettekandes. Orkester: Rameau, Gavott; Halevy, fant. oop. Juuditar. Laule, Therese Rei. Orkester: Meyerbeer, fant. oop. Robert Kurat.

Tartu. 17.00: reklaami ja heliplaate. 17.20: ülekanne Tallinnast. 18.30: Inglise keele tund edasijõudnuile (mag. Silwet). 19.00: ülekanne Tallinnast. 20.00: ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05: ülekanne Tallinnast.

Reede, 18. märts.

Tallinn. 17.00: reklaami ja heliplaate. 17.20: päewauudiseid. Wahepeal kell 17.30. ajanäitaja-õiendus. 17.50: heliplaate. 18.00: lastetund. 18.30: ülekanne Tartust. 19.00: pool tundi kammermuusikat. Edward Grieg: Sonaat op. 13. G-duur. (Rudolf Palm — wiiul, Friedrich Nikolai — klawer). 19.30: pool tundi soolo-ettekandeid. a) soolosid cellol — A. Karjus; b) soolosid flöödil — A. Sepp; c) soolosid wiiulil — H. Anton. 20.00: ülekanne Tartust. 20.35: Kuulsate helitööde kontsert „Columbia“ heliplaatidelt. 1. Liszt: Ungari rapsoodia nr. 1. Fa-mazoor (Squire'i orkestr). 2. Weber: Kutse tantsule (Basleri orkester Weingartner'i juhatusel). 3. a) Bach: Aaria; b) Brahms, walss La-mazoor; Bronislaw Huberman — wiiul. 4. Saint-Saens: Surnute tants (Pariisi sümf. ork. Gaubert'i juhatusel). 5. a) Puccini: aar. oop. „Boheem“, b) Cilea: Arlesiana, Enzo de Muro Lomanto — tenor. 6. Rimski-Korsakow, Hispaania kapriis (Halle ork. Hamilton Harty juhat.).

Tartu. 17.00: reklaami ja heliplaate. 17.20: ülekanne Tallinnast. 18.30: Soome keele tund edasijõudnuile (R. Janno). 19.00: ülekanne Tallinnast. 20.00: ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05: arstiteadusliku loengu ülekanne E. Termishoiu Muuseumist. 20.35: ülekanne Tallinnast.

Inimesed, kes müüwad oma warju.

Kinonäitlejate turu omapärasused. — Wene tsaari teisikud. — Äri filmitähtedega — Statistide kehw põli.

Näitlejate börs Hollywoodis.

Ameerika filmilinn Hollywood on ühtlasi suur inimesteturg: kinolina mees- ja naissoost näitlejad müüwad siin filmitööstusele oma warju. Näitlejate wälimusega, wõluga, filminäoga, tööoskusega ja muude omadustega, mis wõimaldawad filmis esinemist, kaubeldakse siin sama elawalt nagu börsil wäärtpaberitega. Siin sõeluwad ka alatasa kõiksugused wahetalitajad ja filmimaaklerid.

Saada on siin uute filmide tarwis igasugust inimestematerjali:

siin on „kinotähti“, näitlejaid, kel on juba suur nimi ja kes mängiwad ainult peaosi, sealsamas aga ka näitlejaid, kes peawad leppima kõige wäiksema osaga („bit“).

Peale selle on siin weel hulk statiste, kelle ülesanne on esineda filmisündmustiku tagaseinas, „luua õhkkonda“, kujutada publikut. Seda nimetatakse ka filmi „õhutööks“.

Statistid jagunewad „harilikkudeks“, „erakordseteks“ (näit. wõluwad, ilusa kehaehitusega tüdrukud), ja „eritüüpideks“. Wiimasesse liiki kuuluwad kõik need, kel on mingi harulbane wäline omadus, näit. hiiglased ja kääbused, wärdjad, paksud, kõõrdiwaatajad, tätoweeritud, madulnimesed, pimedad, paljaspead, akrobaadid, mõõganeelajad, tulesööjad, härjawõitlejad, fasjaadikronljad, orkestrijuhid, inimesed, kel on „kurjategija nägu“ jne. Paljude niisuguste inimeste nimed on sisse kantud Central Casting Corporation'i — nii nimetatakse seda inimesteturgu — registritesse, et nad oleksid alati käepärast, kui filmiühing neid wajab. Alaliselt „walmel“ on sel kombel umbes 18.000 inimest, mehed, naised ja lapsed. Peale nende seisab filmi teenistuses weel hulk tehniliste wõimetega isikuid.

Kõige harulbasem tüüp aga, kes tuleb ette statistide keskel, on

n. n. „doubles“ ehk „filmitähtede teisikud“

— neil on nii suur sarnadus peaosa mängijatega, et kinopublik, waadates linal filmi, ei pane sugugi tähele, mil kaob ta filma eest tõeline filmitäht ja astub asemele selle teisik. Teisikute ülesandeks on filmis täita rasketmaid trikke, mille kallale ei sõanda asuda kuulsad filmitähed, kuna see on ühenduses hädaohuga. Wettehüppamised, pekstustseenid, trepist libisemised ja muud ebamugawad wahejuhtumid, mis tulewad ette filmis, ei sünni kunagi filmikuulsusega isiklikult, waid siin hüppab märkamatult wahele tema teisik. Filmi teenistuses on mitte ainult kuulsate filmitähtede, waid ka kuulsate ajalooliste isikute teisikud.

Wiimane Wene tsaar Nikolai on filmitööstuses esindatud kaheksa teisikuga,

keiser Franz Joseph leidub selles „inimeste laos“ wiies eksemplaris. Wene tsaar Nikolaid ja Inglise kuningat George 5-ndat wõib filmis etendada üks ja sama isik — nende mõlema walitseja suure sarnasuse tõttu. „Teisikud“ on ka tähtsamatel Euroopa riigimeestel, kirjanikel, heliloojatel ja silmapaistwatel wõimumeestel, wõi üldse inimestel, kes on enda külge kuidagi mõistnud tõita awalikkuse tähelepanu.

Filmi „spetsialistide“ hulka kuuluwad muuseas ka isikud, kes

mõistawad mängida waimulikkude osi ja korraldada jumalateenistust kõigi usutunnistuste kommete järele.

Samuti on filmil „spetsialistid“ Euroopa walitsejakodade pidulikkude wastuwõttude ja muude suurte pidustuste järeleaimamise tarwis. Ka sõjawäeharjutused, mida näeme filmides, on „spetsialistide“ poolt organiseeritud.

Filmi „börsil“ wäljapandud kuulutustest wõiwad teenistuseotsijad statistid alati näha, mis laadi esinemiste järgi on filmireshissööridel nõudmist. Kord wajatakse wiiskümmend daami seltskondlikus riietuses, kord wiiskümmend härrat frakkides, kord otsitakse 300 sõdurit prantsuse wormis. Mõnel teisel filmiühingul samal ajal on hädasti waja 40 meest ja naist, kes kannawad wene talupoegade riietust; otsitakse inimesi, kel on „slaawi wälimus“. Kord jälle on filmil waja laadatüüpe — lühidalt, teenistust wõiwad leida wäga paljud inimesed ja iga filmi tarwis wajatakse ise tüüpe.

Igaüks, kes soowib saada niisugust teenistust, peab esmalt täitma „soowilehe“ ja esindama selle filmireshissööridele enne kella wiit. Siis algab statistide sorteerimine ja neile, kes osutuwad filmile sündsateks, öeldakse siis, kuhu nad peawad ilmuma järgmisel hommikul, et nende keskelt wõidaks waliba, keda waja. Mingeid muid teateid statistidelt, peale tema nime, ei nõuta. Mõned leiawad siin teenistuse, mõned mitte. Neil päewadel, mil teenistusetahtjaid on 15.000, peawad ikka 14.000 lahkuma pettunult. Üle tuhande statisti ei wõta „börs“ päewas nakslast filmi teenistusse.

Statistide teenistus on aga ajutine ja tihti ainult selleksamaks korraks. Keskelt läbi kestab nende filmitegemus 8—10 päewa kuus, ühekorraga ainult 3—4 päewa, ja palk kõigub 7½ ja 20 dollari wahel. Neisse kohtadesse,

kuhu on waja 50 statisti, saadab „börs“ neid harilikult 150—200,

et nende keskelt oleks wõimalik waliba parimaid. Teisel hommikul peawad need ilmuma filmireshissööride ette. Need, keda siis wastu ei wõeta, kaotawad kogu selle tööpäewa ja on sunnitud jälle uuesti algama „börsil“ otsast peale.

„Börsil“ kaubeldakse aga ka kuulsate filmitähtedega.

Oletame, et on tegemist andeka filminäitlejannaga, kes esmakordselt, aga wäga edukalt esinenud ühes suuremas filmis, mängides seal peaosa. On selgunud, et noorel daamil on talenti. Filmiühing palkab näitlejanna siis oma teenistusse, makstes talle 200—400 dollarit nädalas, milline palk tõuseb aasta-aastalt, kuna leping tehakse sealjuures enamasti 5 aasta peale. Ja kes ei wõtaks meeleldi wastu niisugust toredat pakkumist? Wiis aastat ei ole waja tunda mingeid ainelisi muresid ja peale selle on weel lootust saada suurima kuulsuse tipule, saada üldiselt tuntud filmitäheks, ja ühtlasi kõrgendada oma palka weel 10 kuni 20 kordseks! Wõib juhtuda aga, et samal ajal on filmiühing ise sattunud raskustesse, wõi näitlejanna wastu hakkab huwi tundma mõni teine filmiühing. See ühing, kelle teenistuses seisab näitlejanna,

üürib sell: daami siis wälja teisele filmiühingule

ja nõuab tema 8-nädalalise esinemise eest 20.000 dollari ümber. Kui teises ühingus imestatakse selle liig suure hinna üle, siis wastatakse temale: „Jah, taju, mida meie nõuame, on küll suur, kuid meil oli endal kawatsus wändata kohe üht filmi selle oma näitlejannaga; kuid nüüd, wälja laenates seda filmitähte, peame wähemalt kuus kuud ootama oma filmiga. Ja kahjutasu selle eest meile maksate teie!“ Kui asjassepuutuw filmitäht on wäga otsitaw, maksawad filmiühingud üksteisele ta esinemise eest küll suuri summasid. Inimestega kaupleja, makstes sellele filmitähele ainult 1600 dollarit, teenib ise puhastkasu 18.000 dollari ümber. Ja neid ärisid tehakse senikaua, kuni saadakse wiimaks kokku rahasumma ühe suurema filmi lawastamiseks. Ja kõige rumalamasse seisukorda on sattunud filmitäht ise. Ta on sunnitud leppima wäikese palgaga, kuna tema ametiõed saawad 10 ja 20 korda rohkem temast!

Mida nüüd teha? Ta nõuab, et teda wabastataks lepingu täitmisest ja ähwardab kaebusega. Lepingut murda ta küll ei tohi, sest siis

boikoteeriwad teda 5 aasta kestes kõik filmiühingud

ja see tähendaks paratamatult tema karjääri lõppu. Filmitähe „leiwalsadele“ aga ei meeldi, et asi läheks kuni kohtuni wõi pääseks ajakirjandusse. See on ainuke reklaam, mida Hollywoodis ei harrastata. Filmitähele, kes ei ole rahul enda saatusega, antakse siis meelituseks üks summa, millega ta wõib olla õnnelik.

Filminäitlejal õnnestub aga see trikk ainult siis, kui näitlejanna on tõesti wõluw ja filmiühingud tahaksid teda wägisi wõtta üksteiselt. Wastasel korral aga filminäitlejanna leppigu oma pisikese palgaga, kuna filmi ettewõtjad ajawad tema kaasabil kokku suuri warandusi. Sellest inimestega kauplemisest ei tehta palju juttu, waid kõik waigitakse ilusasti surnuks, sest — äri on äri! Inimestega kauplemisega aga teenitakse Hollywoodis kaugelt enam raha kui filmidega.

Karistus kuningas Alfonsile.

Hispaania wabariiklased õiendawad wana arweid.

Madridis waliti erikomisjon, kes pidi uurima 1923. a. Hispaanias aset leidnud „riigipööret“, mis wäljendus Primo de Rivera diktaatorliku walitsuse ajutamises.

Nüüd on see komisjon esitanud oma otsuse. Kõik süüdlased saadetakse 20 aastaks maalt wälja, neilt wõetakse kodanliied õigused. Selle karistuse osaliseks on saanud eesrkätt kuningas Alfons, kes juba rewolutsiooni algusel oma jalgadelt puistas Hispaania tolmu. Peale kindralite Saro, Gavolcanti, Friderico Beranguer'i, Jordana ja Amido sisaldab karistatute nimekiri weel mitmeid sõjawäelasi ja eraisikuid.

Walitakse uus mustlaste kuningas.

Brünnist, Tshehho-Slowakkiast, tulewad teated, et kohalik politsei on seal wiimasel ajal tähele pannud eriti elawat mustlaste sallade liikumist. Brünni poole liiguwad mustlased ka Wenest ja Poolast. Hakati uurima selle nähte põhjusi. Selgus, et mustlased walkwad omale uut kuningat, äsja Poolas surnud mustlaste kuninga asemele.

Selle au osaliseks saab enamasti keegi wanematest mustlastest, kelle teeneid eriti kõrgelt hinnatakse. Seekord on mustlaste walituks keegi mustlane Brünni ümbruskonnast. Ent mustlased hoiawad oma kandidaadi nime mustlaste troonile saladuses.

Juut hiina kindraliks.

Londoni juutide ajaleht „Jewish Post“ teab rääkida, et hiina kindral Cohen, kellest wiimasel ajal oli palju kõnet, on juudi päritoluga. Tema wanemad elawad Manchesteris, kus neid kaks aastat tagasi külastas kindral Moische Cohen. Kindral oli ühes isaga sünagoogis jumalateenistusel ja annetas 35 inglisnaela sünagoogile, mille eestseisjaks on ta onu.

Õnnistamisepäevaks:

Leerikaarte, Nimekaarte ja Ümbrikke.

Nimekaartide trükkimine kiirelt ja maitsekalt.

K.-Ü. Rahvaülikooli kauplused

Tallinnas, Harju tn. 48, omas majas, Jaani tn. 6, pangamajas.

Isa ja poeg.

Tüli töötaolekn pärast.

Teisipäewal sattus Paldiski mnt. nr. 4 maja kojamees Jaan Tannik tülli oma 17-aastase pojaga, kellele tegi etteheiteid tööta oleku pärast. Ärritatud isa etteheidetest, haaras poeg laualt sawikannu ja lõi sellega isale pähe.

Pea üleni werine toimetati wana Tannik linna haigemajja, kus tal pea kinni mähiti. Õnneks ei ole wigastus elukardetaw.

„Jermak“ Tallinnas.

„Suur Tõll“ laewadega teel.

Tõjel wastu seitnädalat jõudis Tallinna Wene jäälõhkuja „Jermak.“ Ta wõtab siin peale süsi ja sõidab tagasi merele laewakarawani wabu wette aitama. Laewakarawan jäi tal maha Ekholmi tuletorni piirkonda.

Eile hommikul kell 7 andis „Suur Tõll“ raadiogrammi, et ta on aurikute „Slaski“ „Aiki“ ja „Roshaliga“ Tahkona piirkonnas, ning liigub Tallinna poole.

Tänaw langes sisse.

Kaablipanijate lohakus töö.

Tadiojuht Holsting oli sõitnud autoga Wabriku tänawale, kus sõitjad pealt maha läkid. Samal ajal, kui auto peatus, hakkas auto äkki wajuma, esiteks esiots, pärast ka tagumine pool. Imestunud autojuht leidis wälja tulles auto poolkülgeti maa sees. Waiakpoolsed rattad olid wajunud läbi sillutise, kuni aksideni, kus auto jalalauale landena jäi.

Lähemal waatlusel selgus, et enne seda kohal oli toimitud kaewamisi gaasi- ja weewärgiwalitsuse poolt. Kaewatub kraaw oli siis külmaga kinni aetud, mulla- ja lumepangad segamini. Juhtumuse päewal oli sula, mistõttu kraawikate sulama hakkas ja pehmeks muutus. Politsei wõttis wastutusele tööde juhataja kümniku Kwelsteini. Wiimane end süüdi ei tunnista. Tööde eest wastutawat linna gaasi- ja weewärgi juhataja inj. Kogel. Juhtumine oli 20. jaanuaril, tema aga lacnud 18. jaanuaril teenistusest lahti. Rahukohtunik ei leidnud kümniku süü tõendatud olewat ja mõistis ta õigeks.

Tallinna tööturg.

Eile hommikul oli Tallinna tööbörsil registreeritud 2879 töötut. Sellest arwust 1456 meest ja 1423 naist. Läinud aastal samal ajal seisis nimekirjas 298 meest ja 449 naist, kokku 747 töölist.

15. weebruaril langesid paljud töötsijad nimekirjast wälja, kes end registreerimas pole käinud. Töölisi on tööle palganud ka linna ehitusosakond. Eile hommikul oli kokku 2367 töölist hädaabitööl — mehi 1667, naisi 700.

Draamastuudio teater.

Draamastuudio teatri teine koosseis sõidab ringreisile.

Draamastuudio teatri esimene koosseis wiibib juba teist nädalat „Wargamäega“ ringreisil.

Praegu walitsewast pakasest hoolimata on olnud etendustest wäga suur.

Kõik wiinituuied ja tegelaskogu waewa taiub publiku soe wastuwõtt, see annab näitlejaskonnale meeleolu ja jõudu kõigest ülesaamiseks, ning etendusi jätkatakse täie jõu ja andumusega.

Teine koosseis annab esimese etenduse reedel, 18. märtsil Raplas, siis Juurus, Wändras, Toris, Sindis, Pärnus, Kilingi-Nõmmel, Mõisaküla jne. Mängukawas Sophus Michaelise draama „Öö talwil õnne“.

Esimese öö lahing.

Nehatu naine tuli linnamehele perenaiseks ja sai peksa.

Teisipäewal teatati Kopli politsei jaoskonda, et Bekkeri tehases nr. 10 maja koridoris lamab keegi naine põrandal. Ta näib raskesti wigastatud olewat.

Politseiniikkude kohale ilmumisel selgus, et lamaja on Nehatu wallas, Härma talus elutsew Marie Plus, 49 aastat wana. Naine seletas, et tuwunenud Kopli elutsewa Rudolf Jaanusega ja pidanud ta juure perenaiseks tulema. Halates aga oma uue elukaaslasega kooselamise esimesepäewa õhtul pummeldama, tekkinud neil omawahel tüli, kus juures Jaanus peksnud ta armetult läbi. Haigemajas selgus, et Marie Plusil on muuseas katki löödud üks küljekont.

Peksmisel olnud Jaanusel abiks politsei poolt otsitaw Boris Wassiljew.

Tagaajamisel läks politseil korda peksjaid tabada.

Emigrantide käsipandimaja

74-aastane hädasolijate wenelaste „aitaja“.

Kõbus wene wanamees, hallpea Aleksei Sljatshin, kes ütleb olewat 74 a. wana, on kohtuse kaewatud loata käsipandimaja pidamise pärast. Tema klientideks on olnud peaasjalikult wenelased-emigrandid, kes suures puuduses wanakese-heategija juurde odawa hinna eest on wiinud oma wäärtasju, riideid j.m. Paremale järjele jõudes hakati asju tagasi nõudma, kuid siis selgus, et osa asju on

edasi panditud linna pandimajas ja nende kwiitungid olewat läinud kaduma.

Kohtusse tuli Sljatshini lugu pr. Ignatjewa kaebusel. Nagu wiimane ise kohtus tunnistajana seletab wiinud suures hädas S-i kätte kuld- ja hõbeasju ning pesu. 15 kroonilise pandisumma ajemel pidanud kahe kuu pärast maksma 20 kr., s.o. 5 krooni protsentideks.

Proua jutustab, et emigrandid, kes siin kehwas seisukorras, soowitanud üksteisele minna Sljatshini poole, kellelt ikka natuke raha saab. Asju hindawat wanamees wäga madalalt. Kui Ignatjewa asju hiljem kätte tahtnud saada, öelnud S., et need kaduma läinud. Tegelikult aga pantiwat ta asjad edasi wõi müüwat maha. Proua nimetab Sljatshini

kinsete emigrantide nuhtluseks.

Teine tunnistaja Glebor pantinud linna pandimaja kwiitungi wana käsipandturi kätte 25 krooni eest, aastat wiis tagasi. Kwiitungi järele olnud tal pandimajas kuldnur, mille wäärtus 200 krooni. Kui kwiitungi tahtnud tagasi osta, öelnud Sljatshin, et ta ostnud ise kulduuri pandimajast wälja ja

saatnud kingiks Leningradi oma pojale.

Kolmas tunnistaja, wene proua, wiinud S-i kätte l.a. 13 kr. eest palitu, laudlina, salwrätte j.m. Olnud suur rahapuudus, korteriüür maksmata. Kõnelenud sellest ka Sljatshinile. Pole seni tagasi osta saanud, pole raha.

Olümpiada Epstein jutustab, et elanud kaebealusega koos. Käinud seal palju rahatahtjaid. Kuid S. pole kunagi protsente wõtnud, ka siis mitte, kui pakutudki. Heategijana kujutatud wanake ise ütleb, et tal on kümneid tunnistajaid, kellele raha annud aitamise mõttes ilma protsentideta.

Paar tunnistajat, kes teawad Sljatshini käsipandimaja liiakasuwõtmisest, pole kohtusse ilmunud. Nende ülekuulamiseks lohus katkestas asjaarutamise.

Saue mehed tõid warga politseisse.

Teisipäewa õhtul tõid Saue walla mehed politsei Nõmme jaoskonda Tallinna elaniku Martin S., kelle ütlesid Saue wallas, Mardi talus wargusekatsel tabanud olewat. Martin S. jäeti politsei Nõmme jaoskonda wahi alla, kus juhtumise kohta juurdlust alustati.

Raudus mehed arestimajas.

Märatsejad Maneeshi tänawal.

Teisipäewal kella 5 paiku õhtul nägi Narwa maanteel wahikorral wiibiw politseikordnik Narwa maanteele, Maneeshi tänawa otsakohal kolme tundmatu meest märatsemas. Kui kordnik läks mehi korrale kutsuma, tungisid joobnud talle kallale ja jagasid talle hoope ning hammustasid tal sõrmed weriseks. Hädawaewalt läks politseinikul korda talle appi tulnud wangiwalwuri kaasabil kaht meest raudu panna ja arestimajja toimetada, kuna kolmas mees põgenes. Tabatuteks osutusid wennaksed Hugo ja Arnold Kaulerid.

Tallinna turg.

Toiduainete hinnad kesk., 16. märtsil.

Kaupasid oli turul keskmiselt. Pühadeeelselt elewust weel märgata ei ole. Liha ja mune oli keskmiselt müügile toodud. Munade hinnad on tõusnud.

Lihaturg: Terwete loomade wiisil müües tapetud sead 30—46 senti kilo, sarwloomad 25—35, wasikad 26—50, lambad 45—50 s. kilo. Wäikesel wiisil ostes sealiha sordi järele 40—70, looma- ja wasikaliha 30—60, lambaliha 55—65, seapead 30—35 s. kilo.

Linnud: Tapetud haned 120—150, kalkunid 150—175 s. kilo, kanad 100—200 s. tükk, tedred 100—125 s. tükk.

Kanamunad suuruse järele 13—18 senti paar.

Kalad: Wärsked räimed 20—28, kilud 25—28, ahwenad 35—40, haugid 40—60, latikad 30—70, tindid 35—40, siiad 70—100, lohad 70—120, lõhed 150—250, angerjad 270—300, koolasiig 90—95 s. kilo.

Aia-juurwili: Kaalid 12—15, peedid 20, porgandid 20—25, hapud kapsad 22—25, wärsked kapsad 18—20, sibulad 30—40 s. kilo. Kartulid 60—75 s. mõõt, 5—6 s. liit.

Wärske salat 200 s. 400 grammi, redised 40 s. kimp, roheline sibul 5—8, roh. petersell 4—8 s. tükk.

Kuremarjad 10—15 s. liiter. — Seened 40—90 s. liiter.

Leib: Rukkileib 15—17 s. kilo, peenleib 28—33, sepik 31—33, naelasai 30—55 senti kilo.

Mis weel juhtus.

Warguste register. Marie Allmannil warastati Wabriku tänawal nr. 55 majas korterist uur ja pesu. Kahju 28 krooni. — Olga Püttil warastati Wabriku tän. nr. 10 majas korterist rahatasku 7 krooni rahaga. — Eduard Kersmannil warastati Kalaskaewu tän. ventilist jope ja heinakott. Kahju 10 krooni.

Proua Pu-Yi.

Uue Mandshuuria riigi walitseja endise Hiina keisri Pu-Yi abikaasa oma traditsioonilises rahwuslikus riietuses.

„Wärske“

valous'ustundel'ne naber

(L.coipauspapier)

ja igasugused muud joonistuse paberid.

R-Ü. Rahvaülikooli kauplused

Harju tn. 48, omas majas
Jaani tn. 6, pangamajas.

„Waba Maa“ tellimishind

1 kuu	Kr. 1.50	7 kuud	Kr. 8.50
2 „	Kr. 3.00	8 „	Kr. 9.70
3 „	Kr. 3.70	9 „	Kr. 10.90
4 „	Kr. 4.90	10 „	Kr. 12.10
5 „	Kr. 6.10	11 „	Kr. 13.30
6 „	Kr. 7.30	12 „	Kr. 14.50

Tallinna börs 60-aastane.

Tallinna börsi teened Eesti majanduses.

Täna pühitseb Tallinna börs oma 60-aastast tegewuse juubelit. Kuuskümmend aastat on möödunud päewast, millal Wene tsaari poolt kinnitati Tallinna börsi põhikiri, mis andis Tallinna kaupmeeskonnale oma iseseiswa esinduse.

Kaupmeeskonna esindamine Tallinnas oli Suure Gildi ülesandeks. Pärast Krimmi sõda algas Tallinna kaupmeeste seas liikumine, mis nõudis lahtilöömist Suurest Gildist, kui puht käsitöölisest organisatsioonist, ning oma iseseiswa esinduse loomist. Kuid wanu traditsioone polnud nii kerge purustada ja kaupmeeskonnal Tallinnas tuli esialgu leppida kompromissiga: kaupmeeskonna huwide kaitseks asutati kaubanduse komisjon, mille esimehe määras Suur Gild, kuna komisjoni liikmeid walisid kaupmehed oma ridadest.

1869 aastal, pärast Balti raudtee ehitamist, esines kaubanduskomisjoni „ältermann“ Wilhelm Mayer kawatsusega asutada Tallinna kaupmeeskonna esindusena börsi — Riia eeskujul. Riia börsi põhikiri oligi eeskujuks Tallinna börsi põhikirja koostamisel, milleks asutati eriline komisjon. Kuid ka siin päälesid mõjule ülemust austawad traditsioonid. Kuna Riias börs allus otsekoheselt kubermangu ülemuse järelwalwele, ei söandanud Tallinna kaupmeeskond mööda minna tolleaegsest linnawalitsusest, n. n. linna nõukogust: põhikirja järgi allus Tallinna börs linna nõukogule. Börsil oli põhikirja järele kaupmeeskonna kokkusaamise koht wälisteks läbirääkimisteks kaubandusliikude ja tööstusliikude tehingute alal. Börsil pidid kaupmehed saama ka majaslikke ärilisi teateid.

Tallinna börsil on selja taga teeneterikas minewik.

Tallinna sadama areng on sündinud börsi otsekohesel kaastegewusel. Eesti iseseiswuse rajamisel börsikomitee hindas õieti tekkinud olukorda, kus Tallinna sadam kujunes Nõukogude Wene tähtsaks transiidi punktiks. Tõsta sadama läbilaskmise wõimet, korraldada tema tegewust, wõttis börs oma lähemaks ülesandeks. Kui kaubandusministeerium omal ajal kawatses kunstlikult rekwireerida sadamas asuwaid eraladusid, siis olid börsikomitee ägedad protestid selleks jõuks, mis eemaldasid seda wabakaubandusele suhtitud löögi. Börsikomitee algatusel wõeti ühtlustamisele Balti sadamate maksud. Tema algatusel saadeti Moskwa komisjon, kes pidi Eestile tagasi muretsema waenlaste poolt äraviidud laewad. Olgugi et komisjoni käsutuses olid kaunis suured rahasummad, ei suutnud ta midagi wälja kaubelda enamlastelt. Wiimased peitsid end Tartu rahulepingu teksti taha, mis osutus Eestile ebasoodsamaks kui näiteks Läti rahuleping Wenega.

Eesti waluuta kursi hoidmine on olnud börsikomitee tähtsamaks ülesandeks. See oli raske ülesanne meie iseseiswuse algaastates, sest maailmasõda, rewolutsioon ja sakslaste okupatsioon ja wabadussõda olid häwitanud meie rahakapitalid. Ka sattus Eesti majanduse ülesehitamine waledele radadele: toetati suurte summadega riiklikkult wäljaturuemisele määratud tööstust, asutati eluwõõraid ettewõtteid, loodi suuri kaubaladusid, mis meie oludes osutusid raskelt realiseeritawateks. Tolleaegne kaubandus ja tööstus arwestasid Wenega kui jõuka ostjaga ja tellijaga. Meie teame, et need walearwestused lõid meie majandusele sügawad haawad.

Börsikomiteel tuli meie iseseiswuse algaastatel wõidelda walitsuse kawatsuste wastu, mis kaldusid Eesti majanduse sotsialiseerimisele. Ja kui meil on enam-wähem läbi löönud wabakaubanduse põhimõte, siis on see suurel määral börsikomitee teene.

Praegused kehwad ajad pole kohased kulukateks juubelipidutsemisteks. Nagu kuuleme, ei seisa ka wiimased börsikomitee juubeli mälestamise kawas.

Algajate esiwõistlused poksis.

Spetsiaal suurmatschid sel puhul. — Lester-Nielender ja Reino-Misler.

Tallinna Poksiklubi korraldusel peetakse 19. ja 20. märtsil 1932. aastal algajate esiwõistlused poksis. Tänawu on loota neil poksiwõistlustel eriliselt suurt konkurentsi, kuna meie poksitaewas on õige rohkearwuline noorte tähtede pere tõusmas. Poksiklubi ja Sport on kogu talwe kestes kaswatanud noori, nüüd peab siis selguma, milline on klubide sisemise töö tulemus.

Noorte poksiesiwõistlustel on tänawu kolmandat aastat mängus Walter Palmi rändauhind, mille kaks aastat järgimööda on wõitnud Tallinna Poksiklubi. Tänawu läheb auhind jäädawalt Poksiklubile, kui mehed suudawad alal hoida oma esikoha teiste seltside ees.

Walter Palm on annetanud neile wõistlustele teisegi auhinna — selle saab kohtunikelt parimaks tunnistatud poksija algajate esiwõistlustel.

Et teha algajate wõistlusi paeluwamaks, on Poksiklubi wõtnud kawasse mõningaid otsustawaid matsche meie paremate poksijate wahel. Poksiklubil on läinud korda nõusolek saada W. S. Spordi paremate rusikameeste osawõtuks üksikmatschidel algajate poksiesiwõistluste puhul.

Algajate esiwõistluste „schlaager“ on kergekeskkaalu wõistlus L. Nielenderi ja F. Lesteri wahel. Mõlemad on Eesti meistrid — esimene 66 kg. sarjas, teine 61 kg. sarjas.

Teistest kohtumistest oleks nimetada — E. Taar (57 kg.) — L. Hendrikson (57 kg.) — wiimane kord wõitis Hendrikson; Kapp (50 kg.) — Seeberg (53 kg.); Jakobson (66 kg.) — N. Stepulow (61 kg.); Rääbing (61 kg.) — Poormann (61 kg.) ja teine suurwõistlus E. Misleri ja A. Reino wahel poolraskekaalus.

Siin on juba saatuse ahi, kes wõidab. Reino pakkus mäletatawasti wiimastel Eesti meistriwõistlustel A. Kuura wastu haruldaselt hea partii. Wõimalik on, et ka Kuura wõtab osa neist wõistlustest, kuid ta wastane ei ole seni weel selgunud. See oleks Kuura wiimaseid matsche amatöörina, kuna tal on kindel nõu hakata profiks.

Algajate poksiesiwõistlused, mida pöörwaks terwab wanade poksijate esinemiseb, on kewadhooaja wiimased rahwuslikud suurwõistlused poksis.

A. Blumi peened trikid.

Õhtul enne Walter Palmi saabumist kodumaale wiibisid meie lehe toimetuses poksijad Adolf Blum ja Roman Kuura, kes tulid juttu weetma, et lühendada pikka ootusaega. „Kassetholm“, millel sõitis Palm Tallinna, oli ju jäähädas ja laskis end rängalt oodata.

Et aeg lõbusamini läheks, näitas Blum igasuguseid trikke mängukaartidega. Ta on õppinud päris peeneks „kaiztrozzaks“ ja puistab kaarditrikke kui küllust sarwest.

Üht trikki demonstreeris Blum ainult tasu eest. Ta laskis waadata wälja teatud kaardi, pani siis kolm kaarti laule, milliseid enne juuresolijatele näitas. Küsimusele, kas warem wäljawalitud kaart oli lauale pandud kaartide hulgas, wastas Kuura eitawalt. Blum pakkus kihlwedu pudel weinile. Ettepanek wõeti wastu. Laual kaarte järele waadates aga selgus, et wäljawalitud kaart oli laual. See trikk walmistas palju lõbu. Hiljem Blum lõi sama trikiga ka Walter Palmi k.o.

Rootsi uued poksimeistrid.

on äsjalõppenud poksiesiwõistluste järele järgmised mehed: S. Cederberg, Johnsson, A. Karlsson, P. Edlund, H. Eklund, A. Johansson, L. Söderblom ja E. Eriksson.

W. Palmi kursused.

Poksimeister Walter Palmi juhatusel algawad neljapäewal, 17. märtsil poksikursused algajaile. Kursused peetakse Sõdurite Kodu ruumes.

Maadlussport Hageris.

Pühapäewal, 13. märtsil oli hagerlastele suursündmuseks esimene Hageri ja Kohila waldadewaheline maadluswõistlus. Rohkearwulise waatajaskonna tormilisel kaasaelamisel toimis wõistlus, mis tunnuseks, et maarahwas on suurel määral huwitatud maadlusspordist.

Wõistlusi peeti neljas kaalus ja need lõppesid wiigiga. Wõitjaks tulid: A. Oraw, Kohila, J. Alawina, Hageri, F. Laaser, Hageri, J. Turto, Kohila.

6 algajate maadlusmeistrit.

Arukülas peetud Harjumaa maadlusesiwõistlustel algajatele tulid wõitjateks:

56 kg. kaalus — Kajsmann (Aruküla); 61 kg. kaalus — Miks (Sport); 66 kg. kaalus — Määrt (Kalew); 72 kg. kaalus — Mägi (Kalew), teiseks jäi Aruküla Puksberg, kolmandaks Praks noorem (Sport); 79 kg. kaalus — Fromann (Sport), teine Aruküla Ehrlich; 87 kg. kaalus — Anijärw (Sport).

Punktidega tuli esikohale Sport 12 p. Arukülal ja Kalewil kummalgi 10 p.

Oswald Käpp

wõistles New-Yorgis Greek-American A. C. poolt korraldatud maadluswõistlustel, kus esines kergekaalus. Käpp wõitis poolraskekaallase Frank Negohlec'i, mis on kergekaalu mehe kohta wäga hinnataw tulemus. Käpp esindas New-York Athletic Club'i.

Tõstewõistlused meistri nimele.

9. ja 10. aprillil korraldab w. s. Sport 1932. a. Eesti esiwõistlused tõstmises. Kawas on wiis tõstet.

Tõstewõistlused Walgas

Laupäewa ja pühapäewa õhtutel toimus Walgas maakonna kaitseliitlaste tõstewõistlus. Kohtadele tulid: sulgkaalus — Tars 165 klg.; kergekaalus — Mürk 245 klg.; keskkaalus — Tomp 235 klg.; poolraskekaalus — Osol 247,5 klg ja raskekaalus — Määrits 250 klg. Maadluswõistlustel tulid wõitjaiks: Sulgkaalus Tars, kergekaalus Werber, kergekeskkaalus Preis ja eskkaalus Raat.

Tartu — Tallinna naised käsipallis

Pühapäewal peeti Tartus Tartu ja Tallinna naiste linnawõistlust käsipallis.

Wõrkpallis Tartu wõitis 2:1 (15:12, 13:15 ja 15:10). Korwpallis Tallinn oli wõidukas 30:26 (17:15).

Naiskorporatsioonide wõrkpallis korp! Indla lõi korp! Filiae Patriae 2:0 (15:6 ja 15:10).

Meeskorporatsioonide korwpallis EÜS sai üllatuslikult lüüa Livoniast 20:25.

Suusawõistlused.

Tallinna garnisoni suusawõistluste 18 km. suusatamise wõitis A. Teder (kaitseliit), aeg 1.30,19. Osawõtjaid oli kaitseliidust 31, politseist 6, õhtuwalwest 12 ja kaitsewäest 46.

Türi 50 km. suusamaratoni wõitis narwalane R. Nilow, ajaga 4 t. 59,54 min.

18 km. wõitis Türil S. Wiirmann — aeg 1.33,19.

Keskkoolide linnawõistlused.

TKSL peab 20. märtsil käsipalli linnawõistluse Tallinn—Tartu. Alad — meeste korw- ja wõrkpall ja naiste wõrkpall.

22. ja 23. märtsil mängiwad Tallinnas Riia keskkoolide käsipalli mees- ja naiskonnad.

Mustus aadlikrooni all.

Baggo modellid selgumas.

Laps rõveduse altarile.

„Igaüks tahab leiba saada" — nii ütles kord Ned Baggo proua kohtuhoones ajakirjanikele, püüdes õigustada seega oma mehe tegewust, pornograafiliste piltide walmistamist ning nendega „äritsemist. See on õigus, Ned Baggol ei ole muud ametit ega sissetulekut, ta elatab end ja oma perekonda ärist rõwedate piltidega, läkitades neid laiali kogu maailma. See on artikkel, mis läheb.

Baggo on Eestis ainus inimene, kel muud teenistust ei ole, peale kaubitsemise roppude piltidega. Eestis on küll peale tema weel mõned isikud, kes äritsewad pornograafiliste piltidega, kuid neile pole see amet elukūsimuseks. Baggol aga muud wäljawaadet ei ole. Pärast sõda ja rewolutsiooni see endine parunipoeg waatas siin maailmas murelikult ringi, sest nüüd tuli hakata elama omal käel. Ning ta

leidis, milleks ta isik on kõlbulik.

Ta on teeninud roppude piltidega head raha, on ostnud endale auto ja sõidab sellega suure sakslana ringi. Tema spekuleerib noorte uudishimuga ja wanade jõuetu, haiglase kirega, walmistades neile „waimutoitu" seksuaalselt. Maailmas on küllaldaselt inimesi, kes tunnewad suurt huwi tema kaubaartikli wastu. Baggo ise kinnitab, et tema armast Eestimaad oma rõweduštega ei lagastagi, waid saadab kõik oma walmisjaadused wäljamaale. See on ka usutaw, sest ainult wäike Eesti oleks tema suurejoonelise äri jaoks liig kitsaks turuks.

Baggo kõlvatutel piltidel näeme nägusid, mis tallinlastele väga hästi tuntud. All — Baggo äri „kaitsemärk".

Muidugi on Baggol wäljamaal wõistlejaid. Sellelgi alal püütakse üksteist üle trumbata, wõita poolehoidu leidlikkusega, kõditawate warjunditega. Pornograafiliste piltide walmistaja peab tundma hästi oma ostjaskonna hingeelu, nende tarbeid. Baggost ei saa öelda, et ta oleks omal alal kunstnik. Tal näib puuduwat nii-öelda loow waim ja fantaasia.

Ta ei oska olla ahwatlewalt peen.

Ta pildid on sageli primitiiwselt ropud. Mõni on seewõrt rõwe, et mõjub normaalinimesele eemaletõukawalt. Ei piit'uta waatajas üles kirgi, waid mõjub wastupidiselt. See aga ei tähenda weel, et selline pilt ei leia ostjat. Wanad härrad kustuwas raugeas wõi mõni haiglase kalduwusega jaks maksab oma kalli raha, ja on õnnelik, et on saanud oma silmale sellise „naudingu" salajaseks waatlemiseks.

Baggo saadab oma pildid wäljamaale. Aga Eestis ta walmistab neid. Kes on need inimesed, kes temale poseeriwad? Sel alal on liikunud mitmesuguseid kuulujutte, nagu oleks hulk noori preilisid meeleldi tema teenistuses, isegi noori majaperemehe tütreid. Peab ütlema, et

need jutud on liialdatud,

kuuldused ei wasta tõele. Baggo pornograafilistelt piltidelt wahiwad jäärased naisenäod, mis ei lase kahelda nende elukutses. Need on a w a l i k u d n a i s e d. Arst, kes käib kombluswalwe kohas kontrollimas awalikude naiste terwist, tunneb Baggo piltidel ära nende naiste professionaalse käeliigutuse, kuidas nad näitawad endid, astudes aparaadi ette.

Baggo leiab wajalikud naised tänawalt. Aga meespartnerid? Paljudel tema piltidel figureeriwad kaks wõi isegi kolm naist grupis ilma meheta. Nii on wõetud ühes Tall. aias feeria pilte kahest alasti naisest, seades neid mitmesugustesse rõwedatesse poosidesse. Näib, nagu oleks Baggol meesmaterjalist puudu, nagu ei leiaks ta omale meeste seast wajalikke isikuid, sest awalikke meesterahwaid ei ole. Ometi pole see nii. On mehi, kes on andunud Baggo teenistusse, aidates tal ajada oma rõwedat äri. See äri on keelatud, kogu maailma politsei on wõitlemas selle lagastawa rõweduse wastu. Selt seisukohalt on

hukkamõistetaw mitte ainult Baggo, waid samuti ka need, kes aitawad tal seda äri ajada.

Isikud, kes teadlikult poseeriwad talle. Kui poleks neid, siis ei saaks Baggo ka oma äri jätkata. Seadus ei karista mitte ainult wargaid, waid seaduse silmas on sama suur süüdlane ka warastatud asjade wastuwõtja, sest kui poleks teda, poleks kohta, kuhu asjad wiia, siis waras wast poleks läinudki wargile. Umbes samase pilguga tuleb waadata ka Baggo „artistidele". Sellepärast pole üllatus, kui ajakirjandus tõmbab mõnelt näolt maski.

Siin on kabareeartisti näoga noormees.

Ta ei ole mõtelnudki piltidel oma nägu warjata, seada aparaadi ette kukalt, waid ta poseerib külma rahuga. Nagu polekski siin midagi erakorralist. Teisal on noormees, mingi wormimüts peas, nagu oleks pildil tegemist kooliõpilastega. Need inimesed on astunud Baggo teenistusse teadlikult. Siin on nende oma waba tahe mängus.

Suurema kaastundega tuleb waadata tütarlast, kes alles 7—8-aastane. Ta waatab pildilt suurte, süütute silmadega, ta on weel laps,

ta nagu ei saa aru, milleks ta sellises rumalas poosis seatud aparaadi ette.

Teda on käperdamas keegi teine naisterahwas. Ning teisel pildil näeme seda armast last weel inetumas poosis, tal on keel suust wäljas, ta on sunnitud tegema midagi wastikut. Seda pilti waadeldes tekib põletaw wiha. Laps on toodud pornograafiasõprade ohwriks, lõbuks neile, kel haiglane kalduwus laste järele.

See on tema poeg!

Ned de Baggs on õnnelik kalsikute isa. Pildil wäike Denis-Bill, keda hoiab ta wanaema Elsbeth Baggo. Elsbeth Baggo oli wana filantroobi Glehni tütar. Wanaproua suri enne, kui nägi oma poja häbiwäärseid tegusid.

Kord sirgub sellest lapsest kaunis neiu, leiab omale armastatu. Ning, kui ta peigmehe kätte satub siis selline pilt pruudi minewikust, lapsepõlwest? Mida tunneb siis see täiskaswanud noor naine? Kirjeldamatu häbi ja wiha. Põlgust nende wastu, kes on toonud ta Baggo kätte. Tema süütu, weidi kohkunud lapsenägu on läkitatud maailma kiimaliste isandate käperdada.

Laps ise on weel ebateadlik, kuid, mida ütlewad selle lapse wanemad? Baggo on ise ka perekonnainimene, ta on lapse isa. Mida ütleks tema isasüda, kui ta lapse pilt oleks sellises poosis laiali saadetud? Wõi kiidaks ta selle heaks? Ned de Baggost wõib kõike uskuda.

Tallinnas on liikunud kuulujutte, et neegermaadleja Siki, kellest pealinna naised olid waimustatud ning kes hiljem abiellus siin, et see neegrimaadleja figureeriwat Baggo piltidel. Sama süüdistus heideti ka tuntud „Mustale Apollole", maadleja William Thomsonile. See ei ole õige. Baggo piltidelt wahib teine neegrilõust, teine must nägu.

Must äri ... Kuid Baggo lööb oma kaubale firmamärgi, millel suure B-tähe kohal uhkeldab bilis kroon — aadlikroon.

Preili Nisswandt räägib oma mehest.

Wärske printsessi pihtimus. — Kahe noore inimese suur armastus.

Tüdruk, kes lükkas tagasi printsi käe.

Rootsi prints Lennarti ja Stokholmi kodanikusoost preli Karin Nisswandti kõmulisest abiellumisest on wiimasel ajal ajalehtedes palju juttu olnud. Prl. Nisswandt ise jutustab oma kihlusest:

— Mind on peetud ettenägijaks ja praktiliseks tüdrukuks, kes pidas juba algusest peale kindlat nõu wõita printsi poolehoiu, maksku, mis maksab, ja wiia asja kuni sellele kõmulise abieluni. See aga pole tõsi. Mitte ükski noorpaar ei ole olnud nii teadlik teda ees ootawates raskustes, nagu seda olime meie.

Ma teadsin juba algusest peale, et minu tulewane abikaas tõi mulle suure ohwri, loobudes kõigist oma tiitliõigustest ja ka wõimalusest saada Rootsi kuningaks. Sellepärast tahtsin ma, et ta peaks olema täitsa kindel iseendale ja oma armastusele, ja, alles siis wõib ta teha selle wiimase, otsustawa sammu.

See oligi põhjuseks, miks ma ei olnud esialgu nõus saama tema naiseks.

Ma tahtsin, et talle oleks selge, millised on selle tagajärjed, kui ta abiellub liht-kodaniku tütrega. Talle pidi olema selge, millise suure ohwri ta peab tooma. Tal pidi jätkuma aega, et küsida eneselt korduwalt, kas on ta armastus minu wastu küllalt sügaw ja tugew selleks, et kaaluda üles kõike suuri ohwreid.

Niipea aga, kui ma olin jõudnud weendumusele,

et prints Lennart käib ainult oma südame hääle järgi,

ei leidnud ma ka endal olewat mingit takistust enam.

Missugune teine naine minu asemel oleks kõhelnud, sattudes niisugusesse olukorda?

Räägitakse, meie armuühendusel ei olewat Rootsi kuningliku perekonna poolehoidu. Ka see ei ole tõsi. Hoopis wastupidi, Rootsi kuninglik perekond on alati mu wastu olnud sõbralik. Eriti kuningas ise, kuigi maa komme nõuab talt, et ta peab awaldama oma wastuseisu, kui tema pojal tekib tahe abielluda kodanikuseisusest pärit olewa daamiga.

Peale muu, tahaksin waielda wastu ka kuuldustele, nagu oleks ohwer, mida prints tõi oma südame soowidele, talle üsna wähese tähtsusega. See ohwer on talle wäga tähtis, kuna ta on kogu aeg olnud uhke oma sugulusele Rootsi walitsewa suguwõsaga.

Kuigi kuningas on poliitilistel põhjustel, walitsuse erakondade nõudmisel, sunnitud wastu seisma meie abiellumisele, ei tohi unustada siinjuures, et kuningliku suguwõsa liikmed on, kõigis asjus, kus neile on jäetud käed wabaks,

kõige demokraatlikumad aristokraadid Euroopas.

Mitte Rootsi kuninglik perekond ei ole see, kes wõitleb südisti meie abiellumise wastu, waid — Rootsi konstitutsiooni kaitsjad.

Meie mõlemad tahame nüüd, et meie pulm Londonis mööduks täiesti rahulikult. Mida wähem kõmu tehakse selle ümber, seda parem meile. Ma igatsen üle kõige, et awalikkus tunneks kaasa meile — kahele armastajale — ja laseks meid pühitseda segamatult meie pulmapidu.

Tulemas jälle lühike kleit.

Londoni ideed.

London algab wõitlust Pariisiga, kes tänini on olnud isewalitsejaks daamide moodides. London tahab olla esimeseks toonianajaks daamide moeküsimustes. Algust teeb ta ... lühikese kleidiga. Kõige uuema moe järgi ei tohi daamikleit mitte rohkem kui ühe sõrme laiuse wõrra ulatada alla põlwe.

Päewariietuse moewärwidena kirjutab London ette meresinist ja walget.

Pealelõunast daamide riietust kärbib London umbes 20 sentimeetri wõrra.

Ka õhtukleidid on märksa lühemad kui eelmisel aastal. Et tasandada liig järsku üleminekut pikast ballikleidist lühikesele kleidile, on Londoni moeloojad otsustanud õhtukleidile jätta tema praeguse saba.

Mida keedan täna.

Perenaise igapäewane mure.

Juba hommikul, kui perenaine tõuseb magamast ja askeldab hommikukleidis ja tuhwlites, waewab ta pead üks raske keerdküsimus: „Mida keedan täna?" Sel ajal, kui perenaine riietub, tuleb talle juba esimene mõte, mis kõlbab kuidagi selle piinawa küsimuse lahendamiseks; kohwijoomise ajal mõtleb ta asja weel kord läbi ja kui on saabunud wiimaks silmapilk, mil mees ja lapsed on õnnelikult wäljunud kodust, tõttab perenaine kohe agarasti tööle.

Kas on aga tarwis igapäew niisugust peamurdmist? Perenaisel on ju teada, mis aineid ja kui palju tal on kodus ja mida on nädala kestes kõige otstarbekohasem ära tarwitada toiduks. Sama lugu on ka wäljaminekutega, mida perenaine tohib oma majapidamises teha nädala kestes. Ja nii peaks perenaisele juba täiesti selge olema pühapäewal, mida tuleb tal keeta kesknädalal wõi reedel.

Terwe nädala söögisedel wõib walmida ette. Kui pühapäewal wõetakse aega weerand tundi ja kaalutakse kõik läbi põhjalikult, siis on peamurdmine seega ära hoitud terweks nädalaks.

Ka toidu ülejääkide otstarbekohase ärakasutamise peale olgu mõeldud. Nii saab söögisedel omale waheldusrikka ja terwisliku ilme.

Ka sisseostusid wõib toimida nii, et wäljaskäikude arwu saab wähendada kuni miinimumini; nii hoitakse jällegi kokku hulk aja ja jõu kulu.

Muidugi ei saa sest plaanist kinni pidada pedantlikult; tihti juhtub, et majja tulewad külalised, wõi jääb mees ühel wõi teisel põhjusel eemale söögiajast. Neil kordadel peab perenaine seisukorra päästma oma leidlikkusega, tehes juba aegsasti wastawaid muudatusi esialgses majapidamisekawas.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

Ärge lükake

„Vaba Maa" tellimist homse päeva peale.

Vaadake järele,

kas käib ka naabril „Vaba Maa".

Veel on võimalik

lehte tellida 15. märtsist peale

„Vaba Maa" maksab koju saates kolmeks kuuks 3 kr. 70 senti. 6 kuud — kr. 7.30.

Lehte saab tellida igast postiasutusest.

Kuue kuu ja pikema aja tellijaile maksuta

„PEREKONNALEHT"

Rist ristinimedega.

Uued „eesti" nimed — Sally, Ley, John.

Uuele ilmakodanikule nimepanek on tõsine ja riskantne toiming. Juhtub see ebaõnnestuma, tuleb inimesel süütult terwe eluaeg oma wanemate halwa maitse wõi teadmatuse wilja lõigata.

Kas oleks kerge olnud nendel noortel inimestel, kelle wanemad mõni aeg tagasi ilmusid perekonnaseisuametisse ja kindlal tahtmisel soowisid, et nende lapsi hüütaks

ühe — Blondiine ja teist — Mandoliine.

See pole anekdoot, waid tõstlugu. Wiimane juhtum oli Tallinnas, esimene Nõmme perekonnaseisuametis.

Eufrosiined, Mathilded, Mafaldad ja Trusillad on juba ajalehewestetes küll liialduseni „läbi wõetud" ja naeruwääristatud, kuid siiski leidub wanemaid, kellele need nimed weel wäga meeldiwad. Ka Thuneldad ja Loreidad pole wäga haruldased, samuti kui aastate eest wäga moes olnud Aurorad ja Aureliad.

Sageli on juhtumeid, kus lapsewanem ei teagi õieti, kuidas soowitawat nime kirjutada wõi hääldada. Nii tuli linna perekonnaseisuametisse hiljuti naine, kes

soowis oma waimukesele nimeks panna Ingebrot!

Wiimasel ajal hakkab nimewalik ja -panek siiski rohkem loomulikku, s. o. rahwa-omapära rada minema. Siin osutub suureks abimeheks wanematele akadeemilise emakeele seltsi poolt wäljaantud eestipäraste nimede walik, mis kõigil perekonnaseisuametnikel kasutada.

See wäike siniste kaantega raamatuke on paljudegi wanemate heaks nõuandjaks olnud.

Ta püüab ära hoida liialt magusat rahwuslust, nagu see ilmneb Heljude, Liede, Kaljude jne. näol. Ometi ei suuda ta hoida ära nende wanemate inimlikku edewust, kes kangesti tahawad, et nende lapsel oleks tingimata mõne kuulsuse, sagedasti mõne kuulsa filmitähe eesnimi. Nii ongi meil tekkinud arutu hulk wäikeseid jõnglasi, kelle nimeks Gloria, Ruth, Dolores, Silwia, Lia, Dolly jne.

Ja paljudki nooreb, kes kannawad ilusat eesti nime, murrawad pead, kuidas seda

lühendada wõi wäänata wähegi wõõramaiguliseks.

Paljudki puhastwerd eesti näitsikud ei taha enam olla Salmed; nad eelistawad ameerika Sally't. Samuti kirjutab mõni Linda oma nime Ly wõi Lia. Ly'd ja Lia't tuletatakse sageli ka Lidiast ja Alidest. Aga ka mõni Juuli wõi Julie tahaks meeleldi „peenem" olla ja nimetab siis end ka Ly'ks. Mõni isegi Lianeks.

Üldiselt põetakse tugewat „y"-tõbe.

Kus wähegi „i" laseb end asendada „y"-ga, sealt roogitakse ta halastamatult wälja. Nii oli kord juhus näha, kuidas keegi preili oma nime Leida asemel kirjutas Leydy. Leidad on üldse protesti tõstnud oma senise nime wastu, mõni neist leiab, et Ley kõlab palju esteetilisemalt.

Ka paljud Almad on wäga meelitatud, kui neid Ally'ks kutsutakse. Samal seisukohal asuwad mõned Metapreilid, kes peawad oma nime liiga labaseks ja igapäewaseks. Nad meelsamini on Meedid ehk Mady'd.

Elisabetist ollakse juba ammugi kurguni willand. Ka senised kombinatsioonid sellest nimest Elly ja Betty on juba liig igapäewasteks muutunud. Nüüd tahetakse olla Elsie, Betsy wõi isegi Bessie. Ka Benita tahaks weidi wahelduse, ja on siin Bitty.

Mari on nimi, millega wõib saab imet teha.

Kord on ta Marie, kord Maria, kord Maarja, wiimasel ajal aga Mary ja isegi Mia.

Wilhelmine-nimelistel tõesti pole kerge kanda seda wanamoelist, pikka nime. Siis nad sageli on lihtsalt ja elegantselt Wilma'd. Samuti Pauline'd ja senised Paulad plageerivad sageli Pola Negrit, wõi nimetawad end Polly'ks.

Naistele andestatakse nende ilu ja sarmi arwul nii-mõndagi, ka edewust. Aga paraku pole naised üksi edewad.

Teatakse, et nimi ei rikkuwat meest, sageli aga mees rikub nime.

Mõnigi noorhärra, keda alles mõne aasta eest tunti Jussina, suitsetab nüüd sigarette wõi piipu, kannab õlitatud soengut ja wiskab laia shestiga paberile oma autogrammi esimese poolena John.

Kaduma hakkawad senini wäga moes olnud Alf'id, mis oli lühendus peaasjalikult Alfredist. Nüüd Alfred on meelsamini Fred wõi Freddy.

Kui mõne aasta eest

Harry Liedtke, Harry Piel ja Harry Halmi

õitseajal põeti germanomaaniat ja iga Harald ja isegi Artur tahtis olla Harry, siis nüüd ähwardab hädaoht anglomaania näol. Karlad püüawad Charley'd olla, Eduardid Edwardid wõi Eddy'd. Mõni, keda hüüti warem lihtsalt Shorshikuks, Shuraks, Jorhiks wõi Jüriks, peab nüüd seda omale häbistawaks lapsepõlwe meeletuletamiseks ja nimetab end nüüd George'iks (Dshordsh).

Kuna Lex on juba klounide poolt profaneeritud, Sas aga liiga omapoisilik ja ei anna wäärikuse mõõtu wälja, siis paljud Aleksandrid peawad endastmõistetawaks, et iga wähegi wiisakas partner hüüaks neid Al'iks. Ja Elmarid on meeleldi Elmo'd.

Ega meie intelligentski pole waba neist nõrkustest,

olgugi, et nad originaalsemad püüawad olla.

Tuntud luuletaja Wilmar Adams polegi õieti Wilmar, ta nimi on Wladimir. Tuudur Wettik, helilooja, pole ka kellegi Tuudur, waid lihtsalt Theodor.

Muusikamees Richard Päts polnud oma senise nimega rahul ja nimetab end nüüd Riho'ks, samuti, nagu ta Tartu ametiwend Leonhard Neumann end Leenart'iks laseb hõigata. „Estonia" ooperinäitejuht Hanno Kompuski pole sellest patust päris puhas. Kompuse Hanno on tuletatud ta õigest ristinimest — Johannes.

Wiimasel ajal hakkab Ludmillade seas (kes senini nägid meelsasti, et neid Millaks wõi Milly'ks kutsuti) moodi minema Milwi Laidi (kodanliku nimega Aleksandra Jsak)) pseudonüüm. Näha, et ka omamaa kuulsused „tõmbawad".

Lõpuks olgu weel mainitud juhus, mis juhtus hiljuti Nõmme perekonnaseisuametis, ja

mis [illegible] keerulist perekonnaregistrite korraldamist.

Keegi lihtsameelne naine, kui ta lõpuks peale suurt tööd ja tegemist oma perekonnakirjad kirikutest oli kätte saanud ja perekonnaseisuametisse sisse annud perekonnaregistri awamiseks, tuli oma last registreerima. Nimeks soowis ta uuele maailmakodanikule panna Walurikas. Üllatunud ametnikule seletas naine, et ühegi teise lapse ristimise juures pole ta niipalju walu ja waewa saanud tunda, kui nüüd registreerimise juures wajalikkude paberite tagaajamisega.

Lapse nimi sümboliseerigu nüüd seda rasket aega. Ametnik aga ei saanud siin naisele wastu tulla, kuna seadus keelab kõik sellelaadilised ekstrawagantsused. Lõpuks oli emagi nõus panema oma lapsele ilusa eesti algupärase nime.

WALTER PALM:

Kuidas ma sain miljonäriks.

Eesti kuulsaim poksija jutustab oma elamusi Ameerikas.

Walter Palm oma uues siidmantlis. Ameerika moe järele on mantli seljal poksija nimi.

New-Yorgi eestlastega wiis mind lähemasse kontakti just mu „elukutse". Olin küll asjaarmastaja poksija, kuid et mul polnud muud ametit, siis pidin nagu teisedki amatöörpoksijad, elama oma rusikast. Esinesin wäga edukalt ja sain rohkesti wäärtuslikke asju auhindadeks. Iga wõidetud fight tõi mulle kulduuri wõi briljantsõrmuse, mis on Ameerikas harilikuks preemiaks amatöörpoksijaile. Mu manager Emil Sorwo pidi niikuinii palju kulutama mu ülalpidamiseks, mispärast kõik wõidetud uurid ja sõrmused läksid müügile elatisekulude katteks. Kulduuri eest sai harilikult 50 dollarit, wahel ka wähem.

Selle rahaga wõis elada kuni järgmise fight'ini, mida peeti tawaliselt kord nädalas. Wõistlusõhtutel amatööridele olid tõmbenumbriks niinimetatud „special bout'id" (erakorbsed „otsad") — siiskud fightid paremate meeste wahel. Nende wõistluste eest said amatöörid alati tasu. Et korraldaw organisatsioon oleks kindlustatud sissetuleku poolest, pidid „special boutidest" osawõtjad publiku saamiseks oma fightile, ise tegewad olema piletite müügil.

Wõistlejaile anti piletid 100—200 dollari wäärtuses ja need tulid ära müüa.

Mulle oli kaunis raske, sest tuttawaid oli wähe. Sorwo oli siin jällegi abimeheks: ta sokutas rohkesti pääsmeid oma restoranikülalistele, kes rahwuselt enamasti soomlased ja eestlased. Muidugi tuli mul enesel müüa oma pileteid. Pidin olema agar, sest müüdud piletite hinnast sain poole endale. Niisuguse „special bouti" pealt teenis alati umbes 50 dollarit.

Eestlastega puutusin lähemalt kokku just piletite müümise juures. Sorwo restoranis käis õige rohkesti inimesi lõunal; nende juures awasingi oma „äri". Püüdsin ikka müüa oma inimestele, sest fighti ajal on hea, kui seljataga on oma publik, kes toetab ergutuskisaga.

Sorwo restoran „Mõkkis" puutusin kokku Harlemi linnaosa eestlastega, laiema eesti seltskonnaga tegin tutwust New-Yorgi Eesti hariduseseltsis. Kaks eestlast Oskar Kalep ja Hugo Loewen olid mulle suureks abiks pääsmete realiseerimisel. Juba esimese „special bouti" puhul aitasid need poisid mulle teenida 50 dollarit.

Oma piletiärilistel seiklustel sattusin sõpradest juhituna New-Yorgi eestlaste salakõrtsidesse ja mängupõrgutesse. Niisugustes „punkrites" käib igasugust rahwast, kellest enamus siiski eestlased. Siin käiakse pokerit mängimas, wiina joomas ja muidu lõbu otsimas. Punkrid on harilikult awatud reede õhtust kuni esmaspäewa hommikuni. On palju punkrite külalisi, kes wiibiwad mängulaua taga kogu selle aja kestes. Kord weetsin minagi pokerit mängides 42 tundi järjest ühes niisuguses punkris.

New-Yorgi eestlaste punkrid.

Tähtsamad „punkrid" New-Yorgis, mis kuuluwad eestlastele on Sepa ja Mälgu omad. Sepast liiguwad sealsete eestlaste seas ka legendaarsed jutud.

Wehel olewat lagunud salamängupõrgu peremehena wähemalt 20.000 dollarit.

Sepp peab oma punkri asukohta aastas harilikult kolm kuni neli korda wahetama, sest pärast igat politseilist läbiotsimist lüüakse „punker" kinni. Ja seda juhtub sagedasti. Paar päewa hiljem awab kange ärimees uuesti oma ettewõtte kuskil lähemas naabruses, millest külalised saawad aegsasti teada.

„Waim" palwetoas.

A. Wõrubowa päewik

Vene viimase tsaarinna truu õuedaami „freilina" Anna Võrubova erakordselt kaasakiskuv päevik, mis ilmub „Rahvalehes", viib lugeja tsaari perekonna elu salajasematesse soppidesse. Oma päevikut on Võrubova pidanud ainult endale, juhuslikult, ilma kindla süsteemita. Paiguti on segamini kuupäevadki. Kuid see ei vähenda nende suurt ajaloolist väärtust ja inimlikku huvitavust.

Nõukogude võimud said juhuslikult selle dokumendi oma kätte ja päevik ilmus kuukirjas „Minuvschije dni" (Möödunud päevad). Võrubova päevik kirjeldab otse jubeda otsekohesusega seda hullumeelset õhkkonda, mis valitses „papa" (tsaari) ja „mamma" (tsaarinna) ümber.

Mamma jutustas, mis oli juhtunud palwetoas.

Kui mamma oli sisse astunud ja põlwili laskunud Lunastaja kuju ees, siis kuulis ta mingit sahinat. Mamma tõstis pea ja nägi üht naist. See naine hoidis käes musta risti ja paberilehte. Lehele oli mustade tähtedega kirjutatud:

„Aja ära Grigori, ta on saatan ja toob surma kogu majale!"

Kui mamma oli mulle seda öelnud, siis hakkas ta wärisema kogu kehast. Ja pärast liias päris waikselt juure:

„Peaasi on, et see naine nagu oleks olnud mina ise. Nagu minu teisik!"

Lugesin ühes mammaga wanakese õpetatud palwe:

„Issand, puhasta mu mõistus kurjast waimust, õpeta mind targaks ja selgita mind!"

Kui mamma hakkas rahunema, kutsusin ma Sinotti, et teha mammale teed (ainult Sinotti oskas seda walmistada).

Kui Sinotti astus tuppa — ma wõpatasin: tal oli seljas samasugune kittel kui mammal. Sinotti kohmetas, lahkus ja warsti tuli tagasi teistes riietes. Mamma hakkas uinuma. Nähes Sinottit wärises ta kogu kehast. Jõi oma joogi ära ja jäi magama. Ma jõudsin koju kell 2 öösel.

Kohutaw mõte, et seda wõis teha Sinotti, ei annud mulle rahu. Ta wõis tappa mamma, wõis tappa! Ja seda tegi mitte waenlane, waid sõber! Õudu, õudus, õudus!

Järgmisel hommikul, enne kui sain kodunt lahkuda, tuli mu juure Sinotti. Kannatusrikka näoga, õnnetu. Hullumeelius silmis. Tunnistas üles, et tema oli seda teinud.

Oli ammu juba haudunud seda kawatsust. Walmistas selleks samasuguse kitli ja tanu nagu on mammal. Arwas, et mamma peab teda enese peegelduseks.

Kui mamma karjatas, siis ta kohkunud: mõtles, et mamma sureb. Tahtis joosta mamma juure, kuid sel hetkel nägi mind.

Kõike seda ta jutustas läbi pisarate, paludes:

„Päästa, päästa mamma!"

Ütles, et kui mamma terwise pärast on tarwis, siis ta tunnistab oma süü üles. Hukatagu ta — ükskõik! Kui ainult mamma paraneks.

Rahustasin Sinottit nii hästi kui oskasin. Wõtsin talt sõna, et ta kunagi ei tee midagi sarnast. Ütlesin, et sellest keegi ei tohi teada, sest mammal on raske teda kaotada. Ta on mitte ainult mamma kammerfrau, waid ka parem sõber. Mamma on üles kaswanud tema kätel.

Aga siiski on mu hinges kibedus tema wastu. Kui juba sõbrad on nii halastamatud wõitluses wanakese wastu, mida wõib siis weel oodata waenlastelt.

9/7.

Olin wanakese juures. Jutustasin talle kõik, kuid ei nimetanud Sinottit. Kutsusin teda lossi, mammat waatama. Mamma käib ringi nagu wari.

„Ehmatawad mammat," ütles wanake, „minu nimega ehmatawad. See pole saatan, waid inimesed... Oma inimesed! Aga, mis seal siis on! Tulen, rahustan... Teen nii, et unustaks tolle öise, kohutawa. Teen nii! Kõik on hea, kuni mina olen temaga!

Wanake oli mamma juures. Oli temaga üle tunni. Kui lahkus, läksin mamma juure. Mamma rahulik, waikne... Küsib:

„Aga mis minuga õieti juhtus? Miks papa on nii wäga erutatud minu terwise pärast?"

Oo, püha wanake, sa tegid ta terweks! Ta on kõik unustanud.[1])

4/7.

Mamma unustas kõik. Kuid wanake ei unustanud. Ta ainult oskas warjata, kui miski asi teda piinab.

Wanake oli minu juures. Tuli ka suurwürstinna Olga[2]). Wanake luges, õieti jutustas talle pühameeste elulugusid. Lauldi laule. Sel hetkel astus sisse Sinotti. Kutsus Olga ära. Siis tuli ise tagasi.

Kui Sinotti astus tuppa, astus wanake akna alla. Mängis Baby'ga[3]). Siis korraga pööras ümber, hüppas (nimelt just hüppas) Sinotti juure ja waadates talle wihaselt silmi ütles:

„Sa, öökull, ära heiduta mammat! Kuuled, ära heiduta! Muidu ma heidutan ka sind. Mine wälja, raisk!"

Sinotti kohmetas. Ta saab halwasti aru wene keelest. Kuid, nähtawasti, mõistis siiski, mis wanake ütles. Kahwatas ja astus kummardusega wälja.

Kui ta oli läinud, hakkasin ma suudlema wanakese kätt.

Kust ta teada sai? Kuidas?

Wanake, just nagu wastuseks mu küsimusele, ütles:

„Waat', mina kohe pärast seda, kui sa mulle mamma asja jutustasid, hakkasin mõtlema: kes küll wõis selle asja wälja mõtelda? Sain kohe aru, et eit. Juba liig walusasti tahtis näpistada. Eide moodi oli see asi. Mõtlesin, et on Tigeda töö, aga kust ta wõis saada nii truud inimest? Ja selle ussi unustasin hoopis ära. Ei osanud kahelda. Aga nüüd, niipea kui sisse astus, mind just nagu oleks keegi löönud! Tema, tema, neetud eit!"

Ma tunnistasin nüüd wanakesele kõik, mis teadsin.

Wanake rahustas mind:

„See wale on päästmiseks. See on hea. See on jumala meelest hea!"

Kui wanake lahkus, siis ma hingasin kergendatult. Olin päästetud mõttest, et ma midagi olin warjanud wanakese eest.

(Järgneb.)

[1]) Teoses „Tsaristliku korra langemine" räägitakse palju Rasputini hüpnootilisest jõust. S. Betski seletab: „Rasputin wõttis hüpnotismi tunde ühelt Peterburi magnetisöörilt. Tema peale pani õpetaja suuri lootusi, kuna Rasputinil oli tugew tahtejõud ja oskas end kontsentreerida".

[2]) Olga Nikolajewna (1895—1918), tsaari wanem tütar.

[3]) Troonipärija Aleksei.

Selle aja kestes, mil olin Ameerikas, asus Sepa punker neljas kohas. Igakordse kolimise järele oli punkris uus mööbel, sest endistes kohas politsei lõhkus läbiotsimisel harilikult kogu sisseseade.

Reede õhtust kuni esmaspäewani on punkrites kirew elu. Lihtsalt aega wiitma tulnud eestlase kõrwal wõib näha alalisi mänguklubide külalisi — elukutselisi pokerimängijaid, kes wiibiwad klubis ainult „bussinessi“ — äri pärast. Jänkile on ka pokeri mängimine business. Praegusajal on elukutselistel mängijatel kehw elada, kuna raha on wähe liikwel ja mängitakse wäikeste pankadega.

Sepa punkris tuleb sageli ette, et öö jooksul mõni kaotab wäga suured summad. **Keegi Narwa poiss, keda me tundsime „Sassi“ nime all, kaotas ühe ööga 1500 dollarit.** Kahekska korda käis mees pangas raha järel — ikka tuli uut mängukapitali juure tuua. Narwa-Sass kuulus ka nende eestlaste hulka, kes talwel ei teinud öieti mingit tööd. Seesugune rahwas oli enamasti ieskluste otsijad. Suweti, kui oli schansi, sõitsid mehed laewades, talwel weetsid aja punkrites. Oma suguwendade wastu olid need mehed siiski wäga armastuswäärsed ja hädakorral alati abiwalmis.

„Hobusemäng“.

Oskar Kalep, keegi Andres ja Sass olid kaardimängus profid. Peale pokeri nad harrastasid õige laialdaselt niinimetatud „hobusemängu“. See oli mäng hipodroomi hobustele „ilma silma nägemata.“ Kusagil restoranis wõi koguni uulitsal said „hobustemängijad kokku „booky'ga“ — mehega, kes näitas Mehhiko, Kuuba wõi mõne teise hipodroomi kawasid, mille järele pandi teatud summad hobustele, kelle nimed olid kawades. Kui jooks oli hipodroomil läbi, sai „booky“ kohe tulemused teada ja maksis wõitjatele wastawalt totalisaatori wäljamaksule raha. Kaotuse korral „booky“ sai mahamängitud raha endale.

Andres ja Sass, kes olid kauemat aega juba olnud „hobustemängijad,“ tundsid kawade järele wäga hästi hobuseid mitmel kaugemal ajawal hipodroomil. Nad olid ühe mängu juures teeninud kord üle 3000 dollari, siis tahtnud nad hasardis „bookyt“ puruks ajada — wõtta mehelt kõik raha, kuid komistasid ja lõpetasid mängu tühja taskuga.

Parimaks „hobustemängijaks“ New-Yorgi eestlaste seas peeti kebagi Wainometsa,

kes enda hiljuti maha laskis. Wainomets kannatas wiimasel ajal jalgade halwatuse all. Ta oli elukutselt autojuht, kuid teenis mänguga palju suuremad summad kui „auja“ tööga.

Wainomets andis mulle kord nõu panna 5 dollarit kahele hobusele, kes jooksid Hawanna hipodroomil. Panin 10 dollarit mängu ja wõitsin 55 tagasi. Sealjuures oli Wainomets iurmkindel, et need hobused kellele panin, tulewad esimeseks. Kurioosumina wõiks märkida, et Wainomets oli kogu oma elu kestes ainult paar korda hipodroomil käinud. Aga teda saatis „luck“ — õnn.

Punkrites, kus mängiti kaarte, sain wäga hästi müüa pileteid sightidele. Juhtus sageli, et kogu punkri külaliskond oli mu sightide pealtwaatajaks.

Liikusin sageli ka New-Yorgi Eesti hariduse seltsis. Seal käib eestlasi igapäew koos. Laupäewa õhtutel korraldatakse koosviibimisi ja pidusid, pühapäewal on five o'clock.

Mu naine esines New-Yorgi eestlaste trupis suures teatris Broadwayl rahwustantsude wõistlusel, millest wõttis osa 86 rahwust.

Wõitjateks tulid Hispaania, Eesti ja Mehhiko rahwatantsude trupid.

Eestlased esinesid „Tuljakuga“. Algul laulsid ja pärast tantsisid rahwarõiwais. Eestlaste trupis esinesid mitmed New-Yorgi tuntud Eesti tegelased. Nii hariduseltsi laulukoori juhataja pr. Kulepuu ja seltsi laekur härra Rea.

Eestlaste teine selts on kommunistlik „Uus Ilm“.

Omawaheline läbikäimine eestlaste wahel on õige tihe. Sageli tuleakse koos wäljasõite „weekendi“ puhul.

Ainult neegritega ei saa eestlased hästi läbi. Linnaosas, kus elab suurem osa eestlasi, elutseb ka õige rohkesti musti. Muidugi mitte ühes majas, sest neegrid asuwad waewalt elama ühte majja walgetega.

Minulgi oli kord tänawal kokkupõrge ühe neegriga. Must tuli mulle südaöö otse wastu oma musta tüdrukuga. Nad käisid kõrwuti, kuid ei hoidnud üksteisel käealt kinni. Et nendest mööda pääseda, oleks pidanud teema ringi ja seewärast läksin lihtsalt nende wahelt läbi. See on neegrite ebausu järele inetu tegu ja toob õnnetust. Seepärast tuli neeger enda rahustamiseks mulle järele ja lõi mind.

Ma andsin wastu ja neeger jäi lamama tänawale.

Riiuwanked pididh ei ole suguai harukdased ja politsei ei pööra neile mingit tähelepanu.

Eesti tüdrukud New-Yorgis.

New-Yorgis on wäga wähe Eesti neidusid. Ja needki on wiesugusest materjalist. Harwa tahab Eesti tütarlaps abielluda Ameerikas eestlasega. Eesti tüdrukud — muidugi mitte kõik — on rikaste meeste jahil.

Nii tulebki, et eestlased abielluwad sageli Soome neidudega, keda New-Yorgis on õige rohkesti.

Eesti noormehed külastawad tihti Soome tantsulokaale, kus liigub wäga palju soome tüdrukuid. „Finnish-Hall“ — Soome laat, on suur maja, milles on söögimaja, Soome Ameerika lehe toimetus ja tantsulokal. Tantsusaalis käiakse tantsimas ja tutwusi sobitamas.

Teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal on awatud tantsusaalid, kus noored käiwad tantsimas Ameerika „süsteemi“ järele.

Ameerikas tantsitakse sootu teisiti kui Eestis. Seal pole tants muud midagi, kui edasiminek muusika järele. Pole waja mingisuguseid erilisi samme, ainult liikuma peab.

Tantsulokalidesse ei minda tütarlapsega. Seal on tüdrukuid küll. Kassa juures müüakse pileteid tantsu jaoks — igaks tantsuks üks pilet a 10 senti. Kui on tants kuulutatud, wõtab tüdruk, kellega tantsitakse, pileti ära. Ta saab hiljem pilelihinnast poole omale.

Need olid lõbud igapäewase töö kõrwal.

Wõitlesin 1929. aasta detsembris ja 1930. a. jaanuaris launis edukalt. Kuni jaanuari lõpuni oli mul Ameerikas olnud 14 sighti, neist 10 wõidetud knock-outi läbi, 3 punktidega ja üks punktidega kaotatud (Andy Hudsoni wastu).

Olin wiinud oma eduka tööga end nii kaugele, et mu manager andis mind üles kergekaalus ajalehe „Daily News'i“ suurtele kuldkinda wõistlustele.

*

Järgmises numbris Walter Palmi wõidukas esinemine Kuldkinda poksiwõistlustel.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew“ kolmeks kuuks.

SPORT.

(Algus 3. lhk.)

Pärnu möödunud nädal.

Sportlaskond suuskadel. Õnnestunud suusapäew 200 osawõtjaga. Sindi wõitis poksis Pärnut 5½:2½.

Pärnu talisporti-hooaja suursündmuseks kujunes pühapäewal korraldatud ülelinnaline suusapäew. Kawatsuse hingeks oli trio: kaitseliidust n.-ltn. A. Kongas ja Joh. Meimer ning kaitsewäest ltn. K. Parek. Suusapäewast osawõtjaid oli kogunenud üle 100, neist paarkümmend daami. Awamistseremoniiks ulatus suusatajate-riwi põiki üle Wabaduswälja. Ilm oli ilus. Pealtwaatajaist kihas kogu Wabaduswälja ümbrus ja rongikäiguwäärsed tänawad olid palistatud spordihuwilistega. Suusapäewa awas linnapea hra O. Kask. Riiwistatult sõnnati Pärnu „Alpidesse“ — Niitu, kus kaitsewäe suusagrupp ltn. K. Pareki juhatusel demonstreeris suusatrikke ja »pöördeid. Ühes suusapäewaga korraldati samas ka Pärnu suusawõistlus. Wastamisi seisis „Waprus“ ja malewa, kumbki 10 osawõtjaga. Wõitjaks tuli ettearwatult malewa, kelle wärwides startisid ka Pärnu kaitsewäe parimad suusatajad ltn. Kell ja Kerjan. Lõpptagajärg kujunes 73:47 malewa eduks, kuna arwestati 15 saawutust. Indiwiduaalselt oli parim Jürgens, malewa — 44.53,0. 2) Jensen, malewa — 45.44,0. 3) Klein, Waprus — 46.10,0. 4) Kell, malewa — 46.32,0. 5) Parts, Waprus — 46.45,0. 6) Talwik, Waprus — 47.01,0. 7) Kerjan, malewa — 48.06,0. 8) Wabrit, Waprus — 48.08,0. 9) Sild, malewa — 48.56,0. 10) Tamm, malewa — 49.05,5.

Tagasi linna marsiti jällegi rongikäigus, seekord juba Waeste-Patuste alewi kaudu. Seega haaras suusa-propaganda päew kogu linna ja õnnestus otse hiilgawalt oma korbaminekult ning massilise osawõtuga.

Suusapäewa pealtwaatajaskonna arw paraadil, rongikäigul ja demonstratsioonil ulatus kokku ligi 2000.

Siirdudes raskejõustikule, tuleb kõnele Pärnu spordimomendi selle ala suurim fiasko. Punastamatult tuleb öelda, et Pärnumaa raskejõustiku raskepunkt on pühapäewase matshi järele nihkunud Sinti kõigil kolmel raskespordi-alal, nii ka poksis. Sindi on teinud edusamme, wõrreldes eelmise matshiga, milline teatawasti lõppes wiigiga 4:4. Kus peitub Pärnus wiga? Siin on raske waestata paari sõnaga. Esiteks tuleb märkida wõistlejate äärmist üksköiksust oma ala wastu.

Wäljaspool Pärnu-Sindi konflikti taoti maha pühapäewal järjekorralt teine Kaliu ja Terwise poksiklubide waheline interclub poksis.

Kalju korraldatud wõistlust oli ilmunud jälgima üle 200 inimese. Pärnu meeskond oli nõrgenenud kahe eelmise korra wõitja wõrra, kuna Jaanson loobus üleminekust Terwisse ja asus uuesti Kaliu wärwides esinema ning Eims terwislikel põhjusil loobus kaalalõidust.

Seewastu juureks plussiks arwati Wiljandist kohale komandeeritud Fuchsi.

Wõistlus algas kärbeskaaluga, kus kaljulane Künnapas kõigil kolmel roundil oli üle terwislase Simbergi. Kukkkaalus ei pääsenud pärnlane kaalu ja Soowik päris wõistluste teise punkti Sindile. Sulgkaalus asus marulise hooga Sindi Nurm Jakobsoni wastu, kes alistus esimesel ringil. Kergekaalus Kalju Nõmm kaotas Terwise Laaneri wastu. Kergekeskkaalus olid tules pärnlane Fuchs ja Kaljust Somson. Fuchs oli kolmel roundil tehniliselt üle wastasest, kuid tunnistati kaotajaks.

Selle otsuse peale loobus Terwise poksiklubi kohtunik protesteerides omalt kohalt. Seisu juures 4:1 Kalju eduks ähwardas ka poksilaewas Pärnu-Sindi wahel pilweneda.

Keskkaalus loobus esimesel roundil Terwise Kants Kalju wärwe uuesti kaitsma asunud Jaansoni wastu ja poolraskekaalus jäi Terwise Kull ja kaljulase Laasoni matsh wiiki. Raskekaalus tõi Artur Holm wõidupunkti esimesel roundil, sundides kaljulase Kolki alla anduma. Interklubi wõitis Kalju 5½:2½.

Pühapäewal peeti Pärnus korwpallis teise meeskondade wäikturniiri. Wõitjaks tuli Waprus, lüües kaubanduskooli 16:3, AEKUPO-t 14:7 ja Terwist 18:7. Teisele kohale tuli esmakordselt esinew AEKUPO, wõites Terwist 8:6 ja kaubanduskooli 17:5, Kolmandaks jäi kaubanduskool wõiduga Terwise üle 13:12. Terwis oli wiimane.

Tartu garnisoni suusawõistlused.

2. diwiisi suusawõistlust peeti garnisonide kaupa. Möödunud laup. ja pühapäewal oli suuskadel jõukatsumine Tartu garnisoni kaitsewäelaste wahel. Kawas 10 km. ja 20 km. A (kaadrile) ja B (ajateenijate) klassile. Wõistluste kohaks Tähtwere metsa raioon. Tuulist ja tuisust ilma arwesse wõttes wõib tulemustega täiesti rahul olla. Osawõtjate arw ulatus 50-ni. Tagajärjed:

A klassis: 10 km. 1) W. a. o. A. Koidu 4.stkw. gr. — 45,53 min.; 2) n.-ltn. J. Kristjuhan 4. stkw. gr. — 49,07; 3) w. a. o. K. Ratnik 2. üks. pat. — 54,33; 4. ja 5. w. a. o. A. Ratnik Kup. üks. pat. — 56,00, w. a. o. H. Leppik Kup. üks. pat. — 56,00; 6) w. a. o. O. Annuk 4. stkw. gr. — 56,50.

20 km. 1) w. a. o. A. Koidu — 1:40,18; 2) n.-ltn. J. Kristjuhan — 1:47,39; 3) w. a. o O. Annuk — 1:48,35; 4) w. a. o. K. Ratnik — 1:56,42.

Punktide järele tuli A klassis wõitjaks w. a. o. A. Koidu 2 p. ja omandas annetatud kuju; 2) n.-ltn. Kristjuhan 4 p.; 3) w. a. o. K. Ratnik 7 p.

B klassis 10 km.: 1) rms. J. Liiwak, ratsarüg. — 51,19; 2) rms. A. Kabak, ratsarüg. — 51,38; 3) rms. A. Tennisberg, ratsarüg. — 53,09; 4) O. Potariu, 3. stkw. gr. — 54,05; 5. ja 6. noor A. Liiwak, Kup. üks. pat. — 54,07, rms. J. Ohtla, ratsarüg. — 54,07.

20 km.: 1) rms. J. Liiwak — 1:49,44; 2) rms. A. Eier, ratsarüg. — 1:49,46; 3) rms. O. Potariu — 1:50,00; 4) noor A. Liiwak — 1:51,12.

B klassi üldwõitjaks tuli rms. J. Liiwak ja omandas Tartu spordiriistade wabriku auhinnana paar suuski.

Hig Watkins,

25-aastane inglise polaaruurija, asub sügisel suuremale antarktilisele uurimisteekonnale. Oma noorusest hoolimata on Watkins juba tunnustatud mees polaaruurijate peres.

Walge mehe nõidus.

Moodsa tehnika ime Aafrikas.

Läbi ürgmetsa kostab äkki teraw aurupille, mida saadawad Aafrika pärismaalased oma heleda karjumisega. Siin, musta maailmajao südames, näeme harulbast waatepilti: tarwitades moodsaid tööriistu, loob tehnika siia ühe oma suurema saawutuse. See on suur sild, mis wiib Makurdi lähedal, Põhja-Nigeriamaal, üle Benue jõe. See on tehnika meistritöö, ja saab walmis loodetawasti eelolewal suwel.

Ta on pikeim ja ilusaim sild kogu Aafrika mandril ja tema ehitamine läheb maksma peaaegu 20 miljonit krooni. Silla pikkus on 800 meetrit ja tema suurimaks imeks on 13 teraswõlwi. Sellest „walgest nõidusest“, mis leiab praegu aset Aafrika südames, wõtawad pärismaalased kõige elawamalt osa. Pärismaalasteks on siin sõjakas munshi rahwas, zulude lähedane sugulane. Munshid on aga waimliselt wõrdlemisi ärksad inimesed ja näewad siin oma silma ees sild kerkiwat hoopis uut, neile seni täiesti tundmatut maailma ja mõtlewad selle üle nüüd põhjalikult järgi. Nad näewad seda nõiasilda, „walge mehe“ suurt tarkust. „Walge mees wäga tark,“ ütlewad nad, „must mees ei saaks iialgi walmis selle tööga!“

Silla ehitamine sel maal on wäga raske. Alalised weeuputused, pehme ja märg maa, lõpmatud hulgad moskiitosid ja kärbseid on teinud siin inseneridele elu wäga kibedaks, kuid siiski on suurimatest raskustest juba üle saadud. Kui sild awatakse, on üle jõe pääsemine kõigile mugaw ja mõnus; ka pärismaalastel ei ole enam waja, kui nad tahawad pääseda jõe teisele kaldale, wõtta ette hädaohtlikku weeteekonda oma lootsikutel — „kanu“del, ja pealegi wees, mis kubiseb krokodillidest.

Pärismaalased tunnewad, et see „walge mehe õnnistus“ toob muutust nendegi saatusse ja töötawad sellepärast heameelega selle suure ehitise kallal. Töö kestab wahetpidamata, puhkepäewi siin ei tunta.

Tööwalwe apteekides.

Neljapäew wastu reedet.

R. Georgini apteek Wiru tän. nr. 15. Tel. 20-94. M. Kulli apteek Ltimalota tän. nr. 34. Tel. 29-64. R. Lehberti ja P. Schnerberi apteek Apteegi tän. Tel. 21-65. F. Puksowi apteek Koidu tän. nr. 36. J. Wolffi apteek W. Palamalo tän. nr. 10. Tel. 15-74.

Wastutaw toimetaja O. Soots.
O.-ü. „Waba Maa“ kirjastus ja trükk. Tallinnas.

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

RAHWALEHT

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Maksuta kaasas „Juturaamat“.

Tellimishind. 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni 6 kuuks — 3 kr 80 senti. Väljamaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad. Kuulutuseküljel 5 senti millimeeter ühel veerul: esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella ½12-ni.

Telefonid. Toimetaja 444-73, toimetuse üldtelefon 449-90. Ärijuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht“, Tallinn.

Hr-d Juukselõikurid, tähelepanu!

Olen avanud müügikoha

hrn A. KRENTSCHITZKY rohukauplusesse,

Tallinnas, Kullasepa tn. 14

ja soovitan tuntud kõrges headuses

Eau de Cologne double	1 ja	½	kg.	pudel
Vegeal, õhnav	1 „	⅓	„	„
Hiina vesi	1 „	½	„	„
Seebipulber		à 400	gr.	pakk

Hinnad odavad!

Kauba headuse eest täielik vastutus.

Kosmeetika laborat. „RIVIERA“

Tallinn, S. Pärnu mnt. 120. Tel. 462-52.

Ostan kunstpiltpostkaarte!

Jan Styka, Rexi, Vereschagini, S. V. Ivanovi, Gesse, Lebedevi, M. Oranzei, Makovsky ja teiste kunstnikkude töid. Eelistan kujutlusi ajaloolistest sündmustest. Kaartid võivad puhtad ja ka pruugitud olla. Pakkumised saata: Häädemeeste, pk. 24 „M. Orange.“

Keskealine, taluomanik soovib

tutvust

perettütardega ehk noorte leskedega. van 20—35, kell henridus põlluma anduse alal. Soovitav päevapilt ühes eluloo-kirjeldusega. Kirjad saata Vodja p. kast nr. 2, Elmar.

Rüütli tän. 14—5,

Dr. Rafail Rubanowits

Seksuaal-, sugu-, naha-, neeru-, ja põie haigused.

Kl. 9—12, 5—7. Tel. 435-99

Seinapappi

igas paksuses.

K.-Ü. Rahvaülikooli

kauplused Tallinnas

Harju tn. 48, omas majas, telef. 444-39, Jaani tn. 6, pangamajas, tel. 446-67.

Südame on kaotanud 45 a.

lõbus lesk,

ausat seltsi (korralikku ja sümpaatset poissi) palun teatada slt. „Sümpaatne +. 1886.“

Pakikandmise paki

äridele

K.-Ü. Rahvaülikooli kauplused, Harju 48 ja Jaani 6.

Nimekaarte

Pulmakutseid

Matuselehti

valmistab ruttu ja maitserikkalt

O.-Ü. Vaba Maa trükikoda

Pikk tän. 54/58, Tallinnas.

Telef. 449-87.

Tellimisi täidetakse ka postiteel.

TEATER

Draamastuudioteatri ringreis.

„VARGAMÄE“

Andres Särew'i dramatiseering 6-es pildis proloogiga A. H. Tammsaare romaani „Tõde ja õigus“ järele.

Kolmap. 16. märtsil Wõrus.
Neljap. 17. märtsil Antslas.
Reedel 18. märtsil Walgas.
Laup. 19. märtsil Tõrwas.
Püh. 20. märtsil Tsirgulinnas
Teisip. 22. märtsil Otepääl.
Kolmap. 23. märtsil Rõngus.
Neljap. 24. märtsil Jõhwis.
Pühap. 27. märtsil Toilas.
Esmasp. 28. märtsil Konjus.
Teisip. 29. märtsil Auweres.
Kolmap. 30. märtsil Narwas.
Neljap. 31. märtsil Walwaras
Reedel, 1. aprillil Sondas.
Laup. 2 apr. Kohtla-Järwel.
Pühap. 3. apr. Lüganusel.
Teisip. 5. apr. Kundas.
Kolmap. 6. apr. Rakweres.
Neljap. 7. apr. Kadrinas.
Reedel 8. apr. Tapal.
Laup. 9. apr. Amblas.
Pühap. 10. apr. Lehtses.

Draamastuudio teatri ringreis.

ÖÖ TULVIL ÕNNE

(„Rewolutsiooni pulm“.) Sophus Michaelise dr. 3 w.

Näitejuht: R. Klein.

Dekoraat.: B. Rosenwald.

18. märtsist kuni 6. aprillini.

Reede, 18. m. Raplas.
Laup., 19. „ Juurus.
Pühap., 20. „ Wändras.
Esmasp., 21. „ Toris.
Teisip., 22. „ Sindis.
Kolmap., 23. „ Pärnus.
Neljap., 24. „ Kl.-Nõmmel
Reede, 25. „ Mõisaküla.
Pühap., 27. „ Abjas.
Esmasp., 28. „ K.-Kulas.
Teisip., 29. „ Hallistes.
Kolmap., 30. „ Wiljandis.
Neljap., 31. „ S.-Jaanis.
Reede, 1. apr. Wõhmas.
Laup., 2. „ J.-Jaanis.
Pühap., 3. „ Tinmannis.
Esmasp., 4. „ Paides.
Teisip., 5. „ Türil.
Kolmap., 6. „ Kärus.

Algus kell 20 (8) õhtul.

„RAHVALEHT“ on müügil igas raudtee jaamas.

Neiud üle Eesti!

Telega soowiwad kirjawahetust kaks lõbusat maapoissi. Wastame igale kirjale, warandus pole tähtis. Koitse p.-ag., Altmeski postk. „Harri 29“ ja „Walter 26.“

Müüa

häid kuiwi kase- ja lepapuid, pikkus 75 smt. Lepad kr. 3.50 mtr. ja kased kr. 3.75 ja 4.75 mtr. Kojuwiimine ja saagimine kokkuleppel. Kopli tn. 16. Tel. 430-27. Puuhoow. Palun jälgige aadressi.

Noor, hingeline neiu soowib tõsiselt elule waataja härraga sõbralikku

kirjavahetust.

Eelistan meremeest! Kirjad palun saata lühikese eluloo-kirjeldusega, wõimaluse korral päewapildiga, millise nõude korral ausasti tagasi saadan. Põlwa postkontor. Isikutunnistus nr. 257 ettenäitajale.

Abielluda

soowib keskealine poissmees, maal wäike koha- ja majaomanik, tõsiste, eluküpsete neidudega. Kirjad saata Tartu, Joosti postk. A. Rauarähn.

TÄHELEPANU!

Semmuge ajaga kaasa!

Täitesulepead

Uute pumbasüsteemidega.

Head ja odavad. Hind alla krooni ja üle krooni tükk. Saadaval ainult

K.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI

kauplustes

Harju tn. 48, omas majas Jaani tn. 6, pangamajas.

PRAEGU ON ÕIGE AEG

„WABA MAA'd“

TELLIDA

15. MÄRTSIST.

Kuue kuu ja pikema aja tellijaile maksuta

„PEREKONNALEHT“